49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1180 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 3/16 ՄԱՅԻՍ 1905 11 ՐԷՊԻԼ, Է.Վ.Է. 1325 – 3 ՄԱՅՍ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչէ Ափի Ճաատէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یومی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قریه
ادارهٔ خانهٔ‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۲۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 »
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Ա.ՍԶԱՐԻՔԸ՝ Ա.ՍԶԱՐԻՔ

Երկու սեռի համար ալ, ա՛նխտիր, արուեստի մը բարձր պաշտամունքին ու կոչման գիտակցութիւնը մեծ դեր կը խաղան ամէն առնն։ Եթէ առ հասարակ գործի մարդիկ գիտնային իրենց վրայ քիչ անգամ և քիչ բայց աղէկը խօսիլ մէջտ, քան ձայն ցուցնելու համար շաղփաղփել չարունակ, այսօր շատ մը ասպարէզներ պիտի ունենային կատարեալ էակներ իրենց դիրքին մէջ, և թերեւս աւելին քան ինչ որ պէտք է ըլլան, ու մեր ականջին չպիտի զարնէին տեսակ մը մուրդակութիւն հոսող չեչտերով զրկանքի մը խուլ ճիչերը, արձակուած ամէն անոնցմէ, որ կը դժգոհին իրենց գործէն։

Մլոզ սերունդը, որ անհաշտ ակնարկ մը ունի արհեստներու կամ արուեստներու վրայ, ու չի սիրեր զանոնք, պատճառն այն է որ չեն սիրցուած իրեն։ Միակ նախանձելի ասպարէզը մեր ժամանակին, բժշկութիւնն է, փառաբանութիւնը և ասոնց կարգէն քանի մը ուրիշներ, որոնց մեր միտքերը կը բացուին ու ձգտումները կը յառին։ Սքանչացումով կը նայի անփորձ պատանին կառքի մը թաւալող անիւներուն, որոնց աղմուկին խորը ընկղմանած է բժիշկ մը. նոյնպէս սխրացումով կը դիտէ գրասենեակի մը ճնշող մթնոլորտին տակ, բացուած կանանչ սեղանի մը առջեւ բազմած, հոգ չէ թէ անգործ պաշտօնեան, որուն անձին ընծայուած յարգանքները գինքը կը յաջակոչեն, ու վայրկենական իղձը կը ծլի իր մէջ անոր պէս ըլլալու։ Իղձը կ'ասի, կ'արմատանայ՝ զօրացած, ու օր մը կամքի փոխուելով ամէն բանի կը յաղթէ, նպատակին մէջ։ Ու թէպէտ պիտոյքի այլազան դժուարութիւնները կը ծառանան իր վրայ, ապրելու, կեանքի վերջապէս, նեղութիւնները ծայր կ'առնեն, ինք սակայն՝ չի կրնար երբեք երեւալ ինչ որ է, կոչումը, արուեստը բարձր բանելու գովելի ճիգով մը։ Խնդիրը դրամական առաւելութեան վրայ չէ անշուշտ. ամէն պարագայի մէջ մարդն է որ պիտի բարձրացնէ գործը, որուն տիրացած ըլլալու իրաւունքը ստանձնած է. մանաւանդ երբ այդ գործը համայնական կամ համայնքի մը խաւերուն հետ յարաբերական ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունի, ի՛նչ որ աւելի վեհ հանգամանք մը կը տրուիրէ իր վրայ, հետեւաբար ա՛լ աւելի պատկառելի ըլլալու սահմանուած։

Ցաւախ գանգատներ կը լսենք աջէն ձախէն, ու ողբմելի նկարագրականներ կը կարդանք թերթերու մէջ՝ որոնք կուգան զգուելի պատկեր մը գծել մեր աչքին առջեւ, զոր օրինակ, ուսուցչական կամ թատերական ասպարէզին վրայ ու զարմանալիօրէն հակասական, ստորագրուած մէկէ մը որ իր պարտաւոր արուեստին գործադիրն է։

Իսկ եթէ ատիկա ազնիւ կերպ մըն է բարեբարելու և զգուշացնելու ուրիշները նոյն շաւիղին հետեւելէ տրամաբանական է եզրակացնել՝ թէ մարդ իր անձն ու շահը կը նախընտրէ ամէնէն առաջ, բնական օրէնքի մը իմաստուն պահպանողութեամբ, որ չի թոյլատրեր դրացիին շահերը առաջացնել իրենիններէն, եթէ ոչ ներդաշնակութեան մը մէջ պահել զանոնք։

Հակառակ նկատումով, խնամարն նկարագրի մը ցուցադրումը ըլլալէ չեն տարբերիր այդ ողբմելի ձայները որ կը պոռթկան այս կամ այն ասպարէզէն խօսիլ ուզող անդամներուն բերանէն։

Կրնայ ըլլալ, շատ հաւանականօրէն, որ տնաս տարիքի մը խակ փորձառութեամբ իր կոչումը չփոխած ըլլայ մարդ, կամ ճնշուն ազդեցութեան մը զոհուած, (ինչպէս կը պատահի շատ անգամ ծնողական ձայնի խաղութեան ներքեւ). ընդդիմած ըլլայ ճիգ մը աշխատութեան, որուն համար չէ ծնած ինք, այդ պարագային խոհեմութիւն չէ՞ կոչումը հետապնդել այլուր, քան անմարակութեամբ մուր քսել չյաջողած ասպարէզին։

Ես շատ անգամ առանձին ունենալով այս խորհրդածութիւնները, տարբեր եղքի մը չեմ յանգած ընա՛ւ, եթէ ոչ սա իրականութեան թէ՝ անանձ որ կը նուաստացնեն գործերին, չեն յաջողած իրենց կոչումը ողջունելու, երբ՝ է։

Դարձը մարդուն յարմար ու մարդը գործին համար, ահա այս է ասպարէզին հետ համերաշխ ընթանալու գաղտնիքներէն մէկն ալ։ Սակայն, երբ սխալումի ցաւը անդարմանելի տարիքի մը մէջ դուրս կուգայ, երբ որ և է յաջող ձեռնարկի մը առյդ հաւանականութիւնը չկայ, կամ չեն թողուր կարգ մը թաքուն պարագաներ, ընտանեկան կամ ինչ, այն առեն կը մնայ համակերպումը, որ տանելի կ'ընէ ամէն խանգութիւն ու զրկանք։

Այնպէս համոզուած եմ որ իր անձին վրայ խօսուած տկարացուցիչ պարագայ մը աւելի կը կշռէ քան հազար օտար ենթադրութիւն. այսպէս ալ է գործի մը համար։ Մէկը որ իր արուեստին գաղտնիքները կը հրապարակէ, չեռ գիտեր ի՞նչ ակնկալութեամբ, որ անոր տնաեոյ կողմերուն վրայ կը խօսի միշտ, որ շահաւէտ չի նկատեր զայն ու կարեկցութեան արժանի երանգներով կ'երգնէ, միշտ աւելի հանրութեան աչքէն կը ձգէ իր ասպարէզը, որ և իր անձը։

Անհամակարգութիւնը յարգելու և զայն ուրիշներու ալ յարգել տալու համար, գոնէ պէտք է որ ջանայ որ և է գործի ներկայացուցիչ պահել իր արուեստին պահանջած դիրքը. և եթէ չի կրնար զայն բարձր բանելու օգնել, գէթ կրնայ պահել ասպարէզը՝ ասպարէզ։

Այս անհրաժեշտ է մեղքցուելիք երեւոյթ մը չհրաւիրելու համար։

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՐ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՄԱՅՔ

ԱՆԶՐԵՒՆԵՐԸ

Դարունը կը վերընձիւղի, անուշիկ հով մը կը շշնչէ, շոգիի պատառներ կը ծփան ծովուն վրայ և կարծես անհերեւոյթ ձեռք մը զանոնք կը խրատացնէ և զով ու կենսատու թօն մը կը թօթափի երկրի վրայ, որ հազիւ արթնցած է իր ձմեռնային թմբիրէն։ Հողը անյագօրէն կը ծծէ զայն և անա զմրուխտ բուսականութիւն մը կը զարթնու դաշտերուն գոգը։ Կեանքի նոր յոյզ մը կ'սկսի շրջան ընել ապառուն ծառաբոնին մէջ, ճիւղերուն վրայ պտուղները կ'ուռչին, կը պայթին և կանանչ տերեւներ կը հագնին ծառ ու թուփ։ Տանձենին կը ծաղկի ճերմակ փնթիկներով, որուն թերթերը քիչ օրէն կը թափթփին գարնանային ձիւնի պատրանքը տալով, դեղձին վարդերանգ ծոպեր կ'ոլորէ, ցանկերէն սա-

զանները անթիւ պակներ կը կախէ, որոնք կծու բոյր մը կ'արտաշնչեն։ Հրա՛շք մը տեղի կ'ունենայ մեր ակնալ կին տակ, գաղջ թօթափ մը՝ հողին աւանդուած սերմիկին, կեղեւին տակ թաքնուած պտուկին մէջ կը սողսկիցնէ նոր սարսուռ մը կեանքի։ Բայց ուսկի՞ց կը բղխին այդ բարերար չիթերը որ կ'ելլենն և կը զմրխտեն հուն-քերուն կեանք տուող ակօսներուն ծոցերը։ Ասո՞նք երկնքի արգանդէն կը ծնին և ովկիանի ստինքներէն կը մնանին։

×

Սա չոգե՞րը ամառին։ Արեւը կը թառամցնէ այդ թարմ կեանքը, տերեւները կը պառկին, ծաղիկները կը ժգունին, ի զուր կը խնդրեն անանք ջուրի չիթ մը։ Սա երգին ծայրը թառած ճնճղուկը կիզիչ կսկրդով երգ մը կը ճռռոցէ. դաշտերուն մէջ ծերպին տակ կը սողսկի մէջտը թարմ խոտի մը համար։ Տապը կը թուլցնէ մեզ և անձկոտ երկինքը կը հարցաքննենք և կը փնտռենք սարափով ուռճացած ամպի կոյտեր։ Վերջապէս փոթորկի կամ որոստումի մէջ կը տեղան լայն չիթեր, որով երկիրը կ'ոգեւորի։

×

Սա ձիւնի կուտակները։ Դարձ երկինքէն լուիկ մինչիկ կը տեղան անանք ամրողջ ձմեռը։ Սա հնտիկը յանձնուած ճերմակ այդ պատանքին, սա կոճղը դիակացած սառն տակ, կը մնան անդարձ. սակայն երբ գարնային շող մը արեւին ժպտի, բիւրեղ առուակը կը լուծուի, հողը կը բեղմնաւորի։ Այդ գետը, առուակը, աղբիւրը, ջրվէժը ո՞ւսկից ծնան, —ծովէ՞ն։ Այդ անսպառ լոյծ պատուրը որ ցամաքին երեսը անդամն է, տակէզ կը ծնին չոգիները և օդին մէջ կը հազմին անտես ամպեր, և անձրեւի վերածուած՝ հողը իբր անհուն ցնցուղ՝ կը տրակէ երկրի վրայ։ Ասոնք անձրեւ կամ ձիւն մնուող կուտան գետերուն որոնք նորէն կը վերադառնան դէպի ծով։ Ո՞ուրեմն ջուրի չանմարան՝ ինչպէս օդը՝ կապի։ Ջուրի մէկ չիթը, մէկ ցօղը որ չրջան կ'ընէ հոյզին հետ բոյսերուն մէջ, և կը մարգարտանայ մեր ճակտին վրայ, կը ծնի ծովէն։ Որքա՞ն ալ փոքր այդ կաթիլը, չոչնչանար երբէ՛ք։ Երբ բոց աւազը, ծարաւուտ հողը լափէ զայն, արեւը կը կորզէ և ճառագայթի մը հետ կը տանի ամպին ծոցը, ուսկից նորէն կ'առուանայ երկինքէն կամ մեր աչքերէն։ Ոչինչ չի կորսուիր, ինչպէս բոյլ մը ժպիրը, նոյնպէս կաթիլ մը արցունքը։

×

Միջին բարեխառնութեան մէջ ջրի տարածոց մը 24 ժամուն մէջ կը չոգիացնէ լիտր մը ջուր մը մեր քառ. մէթր մակերեւոյթի վրայ։ Ուրեմն ծովու իւրաքանչիւր քառակուսի մէթրը նոյնչափ ժամանակամիջոցի մէջ մէկ միլիոն լիտր ջուր կուտայ մթնոլորտին։ Երկրի ամբողջ մակերեւոյթն է 509 միլիոն 950,820 քառ. քիլոմէթր, որուն երեք քառորդը ծով։ ուրեմն ամէն օր ովկիանոսէն չոգիացմամբ 400 հազար միլիոն անգամ մէկ միլիոն լիտր ջուր կը բարձրանայ։

Ասոր վրայ նաեւ պէտք է աւելցընել երկրի խոնաւութիւնը այսինքն գետերու, ճահիճներու ինչպէս նաեւ կենդանիներու և բոյսերու արտաշնչութիւնները։ Մառ մը 24 ժամու մէջ արտաշնչմամբ կուտայ իր տերեւներէն 12 քիլոկրամ ջուր, իսկ մեր մարմինը՝ անտեսանելի կերպով՝ օրական 1 քիլոկրամ։ Բոլոր սանք ցոյց կուտան դէպ ի մթնոլորտ բարձրացող ջուրի ահագին քանակը, և յիրաւի պէտք է վախնանք երկինքէն ուր կան ա՛նքան ջուրի առպտրատ սահանքներ։

×

Սակայն մթնոլորտը չսպառնար մեզ նոր ջրհեղեղ մը, թէեւ կուտակ կուտակ ամպեր ուռճանան բայց իրենց կայուն համեմատութիւնը չեն կորսնցներ, վասն զի կրկին կը տեղան կարկտի, անձրեւի ևն. երեւոյթի տակ։ Երբ հոս երաշտ կը տիրէ, անգին կ'անձրեւէ, ուրիշ տեղ մը կը կարկէ՝ միշտ աւելորդը։ Շոգիացումի՝ ջրի բարձրացումի և խտացումի՝ այսինքն ջրերու էջքին միջեւ կը տիրէ անխախտ հաւասարակշռութիւն մը, որով օգը հոլմերով բաբեխառնուած կը ստանայ միջին բարեխառնութիւն մը։ Հեռաւոպէս որքան առատ չոգիացում տեղի ունենայ՝ ընդհանուր ջրհեղեղ անկարելի է։

Այդ չոգիները միթնոլորտի վերի խաւերուն մէջ ասոիճանաբար խտանալով այլեւս կաթիլներու ձեւով կը տեղան և անձրեւի կաթիլները իրենց վարէջքին մէջ օ՛րքան բարձրէն դան ա՛նքան խոշոր կ'ըլլան, բայց սահման մը ունին։ Եւ ո՞րքան աղեսալի, երբ խտացումը տեղի ունենար յանկարծօրէն։ Ջուրի ահագին սիւներ իրենց անկումով պիտի խորտակէին ծառեր, ոչնչացնէին հունձքեր և քանդէին բնակութիւններ։ Մինչ անձրեւի բարերար կայլակները կ'իյնան այնպէս որ տերեւներն իսկ կ'ընդունին զանոնք ու կը տանին մինչեւ իրենց արմատը։ Կարելի է տեղ մը տարեկան տեղացած անձրեւին քանակը հաշնալ չափելով անկախանց տեղւոյ մը մէջ լցնցած և չոգիացումը անկարելի եղած անձրեւի թանձրութիւնը։ Օր. երբ կ'ըսենք թէ Բարիզի մէջ 60 սանթիմէթր անձրեւ եկած է, ըսել է թէ այդ քաղաքին մէջ տեղացած անձրեւը կրնար 60 սանթիմէթր թանձր խաւ մը կազմել։ Վերջապէս կարելի է անձրեւաչափով (udomètre) ալ չափել։

×

Ակամառներ կը պատմեն հանդիպած ըլլալ, կարմիր, դեղին ևն. անձրեւներու, որոնք նոյն իսկ տուներու, տերեւներու և անցորդներու զգեստներուն վրայ բիծեր թողած են։ Այս երեւոյթը չարագուշակ և միանգամայն սոսկումի պատճառ եղած է ռամիկ ժողովրդոց։ Սակայն գիտութիւնը կը հաստատէ թէ ասոնք կարմիր կաւեր և ծաղիկի բեղմնափոշիներ են, զորս երկրի երեսէն և կամ բոյսերէն առնելով հովերը կը փոխադրեն և անձրեւի կաթիլներու մէջ լուծուած կը տեղան զոյնզգոյն։ Այս ըլլայ թերեւս ծծումբի անձրեւը։ Կարելի է նաեւ հանքային ուրիշ նիւթեր, զոր օրինակ՝ աւազ, կաւիճի փոշի, և կամ կենդանական մարմիններ, զոր օրինակ՝ թրթուր, միջատ ևն. կ'անձրեւեն, որոնք նոնպէս սաղդ կերպով տեղի կ'ունենան հովերու փոխադրութեամբ։ Բայ ասոի միջատներու անձրեւը ուրիշ պատճառ մը ունի, զոր օրինակ մարախներու անձրեւը երբ մնունդի միջոց պակսի, ասանք խմբովին կը յարձակին երկրի մը վրայ։ Մոխրի անձրեւը կը պատճառի գրգռուած հրաբուխներ։ Այս հրաբղխային դիւրաբիբրուն նիւթերը ահագին ամպեր ձեւացուցած հովերու մարակումին սակ կը վարուին հեռաւոր տեղեր. այսպէս 452ի Վէսուվի մոխիրները մինչեւ հեռու տեղեր գրոյ անձրեւի մը նման ինկան։

Ե. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Սթանտարտ»ի խմբագրականէն

Եթէ երկու ռուսական նաւատորմիղները սակաւին մոռցած չեն, բայց ա՛յնչափ իրարու մօտցած և իրարու չփման մէջ են որ վերջնական մոցումը ժամերու խնդիր մըն է միայն։ Ամէն պարագայի մէջ գաղտնի պիտի մնայ ճիշդ ա՛յն տեղը ուր երկու ուժերը պիտի միանան, եթէ սակայն երկու հրամատարներուն կամքէն անկախ պատճառներ չպարտադրեն զիրենք հրաժարիլ յատակաձեւէ մը՝ որուն վրայ կրնան տակէց առաջ համաձայնած ըլլալ, և վերջէն ընտրել բոլորովին նոր վայր մը իրենց միացումը ի գլուխ հանելու համար։ Ռուսական Երրորդ նաւախումբին ողջոյնը ժամանումին լուրը ո՛չ մէկ Ռուս հայրենասէրի կրնայ աւելի մեծ խնդութիւն պատճառել քան խոնական Ֆրանսացիներուն։ Թերեւս ո՛չ մէկ պատասխանատու պետական մարդ մեծագոյն չփոխութեամբ լեցուն դիրքի մը մէջ իսկած էր քան Մ. Տէլքասէ և իր պաշտօնակիցները սկսեալ ա՛յն արկածալից օրէն երբ Ծովակալ Բօժէսթվէնսքիի դրօշը առաջին անգամ սեանուեցաւ Հնդկաչինու ծովերքէն։ Օրինակելի նախանտութեամբ մը անանք խիստ պատուէրներ տուին իրենց գաղթավայրին իշխանութեանց՝ ամէն կէտերու վրայ պահպանելու չէզոքութեան պարտականութիւնները։ Դժբախտաբար —ինչ որ սակայն իրենց յանցանքը չէ— Ֆրանսայի արտաքին գործոց Պաշտօնարանը երկու նաւային Տէրութեանց (Ամերիկա և Սպանիա) միջեւ պատերազմին առթիւ չէզոքութեան ա՛յնպիսի կանոն մը ընդունած էր որ մասնաւորապէս աննպատ եղաւ Ճաբոնցիներուն՝ ներկայ կռիւին մէջ։ Օրինական անկողմնակալութեան ոգւով որոշուած գործողութեան ընթացք մը իրականին մէջ նեղութեան ասիի մը եղաւ կռուողներէն մէկուն համար։ Տարակոյս չկայ թէ Ֆրանսական կառավարութեան համար անկարելի էր իր կանոնները փոխել մասնաւոր պարագայի մը համար, ո՛րքան ալ զօրաւոր ըլլար իր բաղձանքը կշիռքը հաւասար բռնելու գործնականին մէջ։ Արդէն առանց զարմացումի կը տեսնենք որ Բեթերսպուրգի հրապարակագիրները կը գանգատին —անշուշտ առանց անկեղծութեան, այլ աւելի բարկութիւն կեղծելով— թէ զինակից Պատութիւնը (Ֆրանսա) խիստ առաջ գնաց բարեկամի մը առջեւ դժուարութիւն յարուցանելու և թշնամին երախտապարտ ձգելու չափ։ Ճաբոնական շահերուն տեսակէտով, և իրրեւ բնական հետեւանք, բրիտանական համակրութեանց տեսակէտով կայսրութիւնը երթալով անտանելի կը դառնար Միքատոյին կառավարութեան համար, թէեւ այդ կացութիւնը նպատակաւոր խորհուրդի մը կամ չարամտութեան մը արդիւնքը չէր։ Բարիզեան իշխանութեանց մեծ պատիւ կը բերէ ա՛յն պարագան թէ պէտք եղած գոհացումը հիմա տրուեցաւ Միքատոյի Դահլիճին բանաւոր պահանջումներուն, և ասով Ֆրանսական Դահլիճը ցոյց տուաւ թէ ո՛րքան փափուկ կերպով կ'ըմբռնէ իր քաղաքական պարտաւորութիւնը։ Տարակոյս չկայ թէ վիպասանական գիտա ռուս մէկ քանի հրապարակագիրներ ա՛յն ըսածը թէ Ծովակալ Ոօժեստվէնսքի Բեթերսպուրգի իր բարեկամներուն կարգ մը գանգատներ յայտնէ ֆրանսական գաղթական իշխանութեանց մասին, որոնք բնաւ հանդուրժած չեն թողուցած զինքը և պարտաւորեցուցեր են տեղէ տեղ փոխուիլ ա՛յն ծովեզերքին վրայ ուր կը յուսար ապաստանիլ։ Բայց սա՛ կէտը ա՛ է թէ վերջին պահուն Բօժէսթվէնսքիի հակակրութիւնը ֆրանսական իշխանութիւնքի դէմ թէ ծովակալ Նէպօկսթվի հետ ունեցած դիրքերուն համար, պարտաւորուեցաւ խարիսխ վերցնել և բաց ծովը ելլալ։ Ֆրանսական ծովային պաշտօնատարներուն կողմէ եղած դիտողութիւնները վրայ։ Բեռնաբարձ մակոյկներուն յայտարարուեցաւ թէ ծովեզերքին հեռու պէտք է երթան իրենց բարդելու ռուսական մարտանաւերու մէջ։ Զենք կարծեր թէ ծովակալ Բօժէսթվէնսքի Զինակից Հնդկաչինու ծովեզերքին մասին յարգանքի պակասութիւն ա՛յն ատենան հեռի տանի որ այսգամ ալ փորձէ ականջ չկախել ներկայացուցիչներուն կողմէ եղած հանդիմանութիւններուն։

Տարակոյս չկայ թէ բաւական ա մխիթարուի արդէն, երբ մտածէ իր նպատակաւոր անտարբերութիւնը արդէն մինչեւ հիմա օգուտներ։ Հնդկաչինու ծովեզերքներէն Հնդկաչինու ծովեզերքին։ Օրինակելի նախանտութեամբ մը անանք խիստ պատուէրներ տուին իրենց գաղթավայրին իշխանութեանց՝ ամէն կէտերու վրայ պահպանելու չէզոքութեան պարտականութիւնները։ Դժբախտաբար —ինչ որ սակայն իրենց յանցանքը չէ— Ֆրանսայի արտաքին գործոց Պաշտօնարանը երկու նաւային Տէրութեանց (Ամերիկա և Սպանիա) միջեւ պատերազմին առթիւ չէզոքութեան ա՛յնպիսի կանոն մը ընդունած էր որ մասնաւորապէս աննպատ եղաւ Ճաբոնցիներուն՝ ներկայ կռիւին մէջ։ Օրինական անկողմնակալութեան ոգւով որոշուած գործողութեան ընթացք մը իրականին մէջ նեղութեան ասիի մը եղաւ կռուողներէն մէկուն համար։ Տարակոյս չկայ թէ Ֆրանսական կառավարութեան համար անկարելի էր իր կանոնները փոխել մասնաւոր պարագայի մը համար, ո՛րքան ալ զօրաւոր ըլլար իր բաղձանքը կշիռքը հաւասար բռնելու գործնականին մէջ։ Արդէն առանց զարմացումի կը տեսնենք որ Բեթերսպուրգի հրապարակագիրները կը գանգատին —անշուշտ առանց անկեղծութեան, այլ աւելի բարկութիւն կեղծելով— թէ զինակից Պատութիւնը (Ֆրանսա) խիստ առաջ գնաց բարեկամի մը առջեւ դժուարութիւն յարուցանելու և թշնամին երախտապարտ ձգելու չափ։ Ճաբոնական շահերուն տեսակէտով, և իրրեւ բնական հետեւանք, բրիտանական համակրութեանց տեսակէտով կայսրութիւնը երթալով անտանելի կը դառնար Միքատոյին կառավարութեան համար, թէեւ այդ կացութիւնը նպատակաւոր խորհուրդի մը կամ չարամտութեան մը արդիւնքը չէր։ Բարիզեան իշխանութեանց մեծ պատիւ կը բերէ ա՛յն պարագան թէ պէտք եղած գոհացումը հիմա տրուեցաւ Միքատոյի Դահլիճին բանաւոր պահանջումներուն, և ասով Ֆրանսական Դահլիճը ցոյց տուաւ թէ ո՛րքան փափուկ կերպով կ'ըմբռնէ իր քաղաքական պարտաւորութիւնը։ Տարակոյս չկայ թէ վիպասանական գիտա ռուս մէկ քանի հրապարակագիրներ ա՛յն ըսածը թէ Ծովակալ Ոօժեստվէնսքի Բեթերսպուրգի իր բարեկամներուն կարգ մը գանգատներ յայտնէ ֆրանսական գաղթական իշխանութեանց մասին, որոնք բնաւ հանդուրժած չեն թողուցած զինքը և պարտաւորեցուցեր են տեղէ տեղ փոխուիլ ա՛յն ծովեզերքին վրայ ուր կը յուսար ապաստանիլ։ Բայց սա՛ կէտը ա՛ է թէ վերջին պահուն Բօժէսթվէնսքիի հակակրութիւնը ֆրանսական իշխանութիւնքի դէմ թէ ծովակալ Նէպօկսթվի հետ ունեցած դիրքերուն համար, պարտաւորուեցաւ խարիսխ վերցնել և բաց ծովը ելլալ։ Ֆրանսական ծովային պաշտօնատարներուն կողմէ եղած դիտողութիւնները վրայ։ Բեռնաբարձ մակոյկներուն յայտարարուեցաւ թէ ծովեզերքին հեռու պէտք է երթան իրենց բարդելու ռուսական մարտանաւերու մէջ։ Զենք կարծեր թէ ծովակալ Բօժէսթվէնսքի Զինակից Հնդկաչինու ծովեզերքին մասին յարգանքի պակասութիւն ա՛յն ատենան հեռի տանի որ այսգամ ալ փորձէ ականջ չկախել ներկայացուցիչներուն կողմէ եղած հանդիմանութիւններուն։

Տարակոյս չկայ թէ բաւական ա մխիթարուի արդէն, երբ մտածէ իր նպատակաւոր անտարբերութիւնը արդէն մինչեւ հիմա օգուտներ։ Հնդկաչինու ծովեզերքներէն Հնդկաչինու ծովեզերքին։ Օրինակելի նախանտութեամբ մը անանք խիստ պատուէրներ տուին իրենց գաղթավայրին իշխանութեանց՝ ամէն կէտերու վրայ պահպանելու չէզոքութեան պարտականութիւնները։ Դժբախտաբար —ինչ որ սակայն իրենց յանցանքը չէ— Ֆրանսայի արտաքին գործոց Պաշտօնարանը երկու նաւային Տէրութեանց (Ամերիկա և Սպանիա) միջեւ պատերազմին առթիւ չէզոքութեան ա՛յնպիսի կանոն մը ընդունած էր որ մասնաւորապէս աննպատ եղաւ Ճաբոնցիներուն՝ ներկայ կռիւին մէջ։ Օրինական անկողմնակալութեան ոգւով որոշուած գործողութեան ընթացք մը իրականին մէջ նեղութեան ասիի մը եղաւ կռուողներէն մէկուն համար։ Տարակոյս չկայ թէ Ֆրանսական կառավարութեան համար անկարելի էր իր կանոնները փոխել մասնաւոր պարագայի մը համար, ո՛րքան ալ զօրաւոր ըլլար իր բաղձանքը կշիռքը հաւասար բռնելու գործնականին մէջ։ Արդէն առանց զարմացումի կը տեսնենք որ Բեթերսպուրգի հրապարակագիրները կը գանգատին —անշուշտ առանց անկեղծութեան, այլ աւելի բարկութիւն կեղծելով— թէ զինակից Պատութիւնը (Ֆրանսա) խիստ առաջ գնաց բարեկամի մը առջեւ դժուարութիւն յարուցանելու և թշնամին երախտապարտ ձգելու չափ։ Ճաբոնական շահերուն տեսակէտով, և իրրեւ բնական հետեւանք, բրիտանական համակրութեանց տեսակէտով կայսրութիւնը երթալով անտանելի կը դառնար Միքատոյին կառավարութեան համար, թէեւ այդ կացութիւնը նպատակաւոր խորհուրդի մը կամ չարամտութեան մը արդիւնքը չէր։ Բարիզեան իշխանութեանց մեծ պատիւ կը բերէ ա՛յն պարագան թէ պէտք եղած գոհացումը հիմա տրուեցաւ Միքատոյի Դահլիճին բանաւոր պահանջումներուն, և ասով Ֆրանսական Դահլիճը ցոյց տուաւ թէ ո՛րքան փափուկ կերպով կ'ըմբռնէ իր քաղաքական պարտաւորութիւնը։ Տարակոյս չկայ թէ վիպասանական գիտա ռուս մէկ քանի հրապարակագիրներ ա՛յն ըսածը թէ Ծովակալ Ոօժեստվէնսքի Բեթերսպուրգի իր բարեկամներուն կարգ մը գանգատներ յայտնէ ֆրանսական գաղթական իշխանութեանց մասին, որոնք բնաւ հանդուրժած չեն թողուցած զինքը և պարտաւորեցուցեր են տեղէ տեղ փոխուիլ ա՛յն ծովեզերքին վրայ ուր կը յուսար ապաստանիլ։ Բայց սա՛ կէտը ա՛ է թէ վերջին պահուն Բօժէսթվէնսքիի հակակրութիւնը ֆրանսական իշխանութիւնքի դէմ թէ ծովակալ Նէպօկսթվի հետ ունեցած դիրքերուն համար, պարտաւորուեցաւ խարիսխ վերցնել և բաց ծովը ելլալ։ Ֆրանսական ծովային պաշտօնատարներուն կողմէ եղած դիտողութիւնները վրայ։ Բեռնաբարձ մակոյկներուն յայտարարուեցաւ թէ ծովեզերքին հեռու պէտք է երթան իրենց բարդելու ռուսական մարտանաւերու մէջ։ Զենք կարծեր թէ ծովակալ Բ[illegible]

[illegible]

ժամ առաջ Եւրոպա վերադառնալ։ Բան մը միայն կ'զբաղեցնէր երիտասարդ Ֆրանսացիին միտքը. ճամբան գտնելն է, յակինթի և ուրիշ թանկագին գոհարներու նմանող քարերը [illegible] ու ճշմարիտ ադամանդներ [illegible] ծած էր զանոնք. հիմա՝ վերադարձին կը փափաքէր մեծ քանակութեամբ հետը առնել անոնցմէ որոնց շնորհիւ մեծ հարստութիւն ձեռք պիտի անցնէր երբ Եւրոպա ծախէր զանոնք։ Սակայն Սրը Սէմբսըն ժէոլէթի [illegible] ընդդիմանալ՝ արդեւք, ա՛հ եթէ թանկագին [illegible] մը ունենար [illegible] տի ըլլար ինք։ Մինչեւոյն ժամանակ զարմանար սակայն թէ, ինչո՞ւ [illegible] տարագէտը ու միւս ուղեկիցները չափ պարզ բան մը չէին կրցած [illegible] ծել։ Անոնք միթէ ա՛յնչափ հարուստ էին որ ադամանդէ ժայռերը երեսի [illegible] բայ ձգած, անկէ մեծ բաներ մը [illegible] նել չէին մտածեր։ Մարքս Բանֆէթ քանի [illegible] ադամանդի, յակինթի և ուրիշ թանկագին գոհարներու նմանող քարեր [illegible] ած ու ճշմարիտ ադամանդներ [illegible] ծած էր զանոնք. հիմա՝ վերադարձին կը փափաքէր մեծ քանակութեամբ հետը առնել անոնցմէ որոնց շնորհիւ մեծ հարստութիւն ձեռք պիտի անցնէր երբ Եւրոպա ծախէր զանոնք։ Սակայն Սրը Սէմբսըն ժէոլէթի [illegible] ընդդիմանալ՝ արդեւք, ա՛հ եթէ թանկագին [illegible] մը ունենար [illegible] տի ըլլար ինք։ Մինչեւոյն ժամանակ զարմանար սակայն թէ, ինչո՞ւ [illegible] տարագէտը ու միւս ուղեկիցները չափ պարզ բան մը չէին կրցած [illegible] ծել։ Անոնք միթէ ա՛յնչափ հարուստ էին որ ադամանդէ ժայռերը երեսի [illegible] բայ ձգած, անկէ մեծ բաներ մը [illegible] նել չէին մտածեր։ Մարքս Բանֆէթ քանի [illegible] ադամանդի, յակինթի և ուրիշ թանկագին գոհարներու նմանող քարեր [illegible] ած ու ճշմարիտ ադամանդներ [illegible] ծած էր զանոնք. հիմա՝ վերադարձին կը փափաքէր մեծ քանակութեամբ հետը առնել անոնցմէ որոնց շնորհիւ մեծ հարստութիւն ձեռք պիտի անցնէր երբ Եւրոպա ծախէր զանոնք։ Սակայն Սրը Սէմբսըն ժէոլէթի [illegible] ընդդիմանալ՝ արդեւք, ա՛հ եթէ թանկագին [illegible] մը ունենար [illegible] տի ըլլար ինք։ Մինչեւոյն ժամանակ զարմանար սակայն թէ, ինչո՞ւ [illegible] տարագէտը ու միւս ուղեկիցները չափ պարզ բան մը չէին կրցած [illegible] ծել։ Անոնք միթէ ա՛յնչափ հարուստ էին որ ադամանդէ ժայռերը երեսի [illegible] բայ ձգած, անկէ մեծ բաներ մը [illegible] նել չէին մտածեր։ Մարքս Բանֆէթ քանի [illegible]

[illegible]

—Հապա իմ չինել սկսած արձանս, գոչեց Մարքս Բանֆէթ, անիկայ կիսատար պիտի մնայ։

Ջուարթ Ֆրանսային այն պատուն արձան մը կառուցանելու վրայ էր։ Նաւապետ Շէֆիլտի տուած աւետիսը թէ Հարաւային Բեւեռը գտած են ու նոյն իսկ բեւեռային կէտին հասած են, անբացատրելի ուրախութիւն ու հպարտութիւն առթեց ամէնուն ալ։ Մարքս Բանֆէթ այժմարի մեծ մարդոց կարգը դասել սկսաւ այլ եւս ինքզինք ու իրենց այս քաջագործութեան յիշատակը յաւերժացնելու համար հոն արձան մը կանգնելու ձեռնարկեց, և սակայն դժբախտաբար ոչինչ կրցաւ գտնել հոն. ո՛չ քար կար, ոչ փայտ. քիչ մը մտածելէ ետք ուրիշ բանի մը վրայ որոշում տուաւ, քանի որ հոն ձիւնէն ուրիշ որմնչ կար, ձիւնէ արձան մը կանգնել սկս

…ոքը այլ նոր ոճով չինուած …ա մրն է, և օգտակար յաւ… …պիսի ըլլայ այդ նաւահան… …մէջ գտնուող վնասակար մար… …պան վրայ։

…ի կայսրութեան վնասակար չա… …թիւնը կայ ու կը մնայ մնա… …մեծ աղէաքին ակնկալութեան …ենթիւ անհամար ենթադրու… …ր կան արդիւնքին վրայ։ Մենք …նար արդարեւ մերոյ Բեթերս… …արտաքին գործոց Պաշտոնա… …այն հիանալի ձերբին հետ, որով …ատարուած ամենայն լրջութեամբ Մոսկաւ Բօժանսթվենքի վը… …բան մը չեն լսեր եղեր՝ ա… Սենկաբուրգ հասնելէն ի վեր։ …ա արտաքին գործոց Պաշտա… …ը ընտիր պատճառներ ունենալու …մինչեւ ցմա բան մը չէ հարցու… …վայնի գործոց Նախարարութեան …չ եղած է Բօժանսթվենքի, և …մինչ կ'անցնի կը դառնայ անոր …ճաշնցիք ալ իրենց կողմէն՝ ի… …ատրութիւններուն հաստատիմ …՝ անբնաբարելի կը պահեն ի… …ազմայորդար արամադրութեանց …ին։ Ռուսական ազրիւրներէ …լոր կ'առնուի թէ անոնք կը …ակեն իրենց գործունէութիւնը …րեկագործելու ծովակերայ ամ… …ունները, և զէնքի տակ կանչելու …ին պահեստները։ Բայց լսու… …չան մը թէ երբ ռուսական միաց… …աւատորմիղները կարգաւ իրենց …ն շարունակեն դէպի հիւսիս, …ական նաւատորմիղը պիտի գոյէ՞ …չ անոնց ճամբան, և եթէ պիտի …՞ր կէտին վրայ պիտի մղուի …ոյց ճակատամարտը։ Մանգալի… …ն շրջանակներուն մէջ իրրեւ հար… …ճմարտութիւն մը կը համարուի …անոնաւոր բաղխում մը մօտակայ …թէ այս կարծիքը հաստատի, յա… …կայ նաւամարտ ոչխարի զնուռ… …ն պատմութեան համար պիտի հայ… …թէ իր ամէնէն ուշագրաւ դրուագ… …ին։ Պատմական կուիներուն մե… …այն մասին մէջ կարելի եղած է …աւ հաշուել հնարաւորութիւնները …ատեք գործածուած զէնքերուն …ատութեամբ։ Սակայն այս պա… …այնն, Արեւմտեան Խաղաղական Զինական Ծովերուն ջուրերը նա… …ամանուած են սոսկալի փորձի մը …վասեռը ըլլալու, քանի որ եր… …հաստակորդներուն ուժերը ա… …կայ եղած են ա՛յնպիսի մաս… …մական տարակոյսներու, որոնց …ը երբեք տեսնուած չէ՝ յարմէնեակ …տարագէնց և թնդանօթային տա… …տին մասնագէտը բոլորովին յեղա… …ցին ծովու վրայ պատերազմին …մանները։ Քանի որ ենթադրու… …նց դաշտը բաց է ամէնուն առջեւ, …նէն պարզ մարդը անգամ, որ տա… …ոէ չի հասկնար, ազատ է ինք ալ …սելու թէ անակնկալը կրնայ տեղի …նալ յաջիկայն։ Ծովակալ Բօժ… …թվէնսքի կրնայ դեռ մտածել թէ …ութեան լաւագոյն կողմը խոնեմա… …նն է, և թերեւս ոչխարի տարբեր …զակ ճամբաներով Վլատիվոսթոք …ցնել իր նաւատորմիղը, կամ ուրիշ …ահանգիստներ, որոնք դիւրագոյն …ի ապահովագոյն խարիսխ մը կ'ընծա… …ն։ Իր ճարտնցի ախոյեանը, միւս …մէն, անգամ մը եւս կրնայ ծովային …ապրելիքներուն կապանքէն …ը ազատել, և այսպէս թերեւս …ժէ ծովերու տիրապետութեան մեծ …գրաքը վտանգել հակայ ընդհարումի …քանին ձգելով գործը։

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»ի Մայիս 13ի երեկոյեան տպագրութենէն

Տակաւին պաշտօնապէս չհաստատուած ընկճած ըլլալը Միխագա մեծ նաւատորմի՝ որուն վրայ պարզած էր կոչ իր Մոսկալութեան դրօշը, և տեսեալ իրաւամբ զօրաւոր տարա… …ներ կը ծագին, թէեւ միւս կողմէ …ոյ գիտենք թէ ճարտնցիք իրենց …ային կորուստները գաղտնի կը պա… …ն, և այդպիսի կորուստներու վրայ …ղեկութիւն տուողները կը պատժեն …նուրական օրէնքով։ Միգամային …կզմելուն առաջին լուրը բոլոր աշ… …աթիզէն, որուն ռուսական շրջանակ… …ին մէջ անչուշտ տարածուած էր …տապէս։ Թայմզի Բարիզեան թղթա… …ը Լոնտոն փոխադրել։ Մեկ… …թեան մը նայելով, Միխագա ընդ… …ոած պիտի ըլլայ Բօրէայի նեղու… …ն մէջ ծփան ակնի մը զարմանալով, …ուրիշ մեկնութեան մը համեմատ՝ …ուշի ժամանակ իր ուղղութիւնը կոր… …ոնցուցած պիտի ըլլայ, և խարամնե… …ը զարնուելով ընկղմած պիտի ըլլայ։ …արատանին ամբողջ 700 նաւագներն …լ ծովամոյն եղած պիտի ըլլան։ Բայց …յս վերջին լուրը ուղիղ չէ, որովհետեւ Միխագային նաւագներուն թիւը …00 է։

Միխագան ամէնէն խոշորը և ամէ… …էն զօրաւորն է այն հինգ դրահաւոր… …երէն, զորս տակաւին ունի Ճաբան։ …5,140 թօնս տարողութեամբ, և 16,431 …իս ուժով, 122 մէթր երկայն, 23 …էթր լայն և 8.2 մէթր ջրասոյզ խո… …ութիւնը։ Միխագայի մէջնամասի զրա… …ին թանձրութիւնը 229 միլիմէթր է, …ութանիի մարտկոցները 152, աշտա… …կինը 355, և գետնամասինը՝ 76 մի… …լիմէթր։ Ունի չորս թնդանօթ 30.5 …արամագիծով, սաստիկ չորս՝ 15 սրա… …մագիծով, քսան՝ 7.6 սրամագիծով, …ութը՝ 4.7 սրամագիծով, և չորս՝ 3.7 …սրամագիծով, ամէնքն ալ սրագա… …արուած։ Ունի նաեւ չորս Թորփիդա… …կ խողովակ, ջուրին մէջէն։ 5000 …ովային մղոն կրնայ երթալ առանց …որ ածուխ առնելու, ունի 18 մղոնի ժամական արագութիւն։ 400էն մինչեւ 1500 թօնս ածուխ կ'առնէ, և 830 նաւագ ունի։ 1900ին Ծով իջուցուած այս հակայ մարտանաւը պղպջակ չհաստատած է։ Ճարտնի ունեցած միւս երեք դրահաւորներն Շիհիշիմա և Ազաֆի նոյն սարաւորութեամբ և նոյն կազմութեամբ հանդերձուած են, իսկ Ֆուճի 12,300 թօնս տարողութիւն միայն ունի, և թնդանօթներուն թիւն ալ միւսներուն չհաւասարիր։ Իսկ չորրորդը՝ հինը, որ 1881ին չինուած է, և երբեմն չինական սեփականութիւն մը էր, Զին-Եուէն, ա՛լ աւելի նուազ արժէքով կը ներկայացուի ծովային իշխանութեանց կողմէ։

Վերոյիշեալ տեղեկութիւններէն կը հասկցուի թէ Միխագայի կորուստը, եթէ երբեք հաստատուի, խիստ տխուր տարաբաղդութիւն պիտի ընէ Ճարտնի մէջ, մանաւանդ երբ մտածուի թէ մնացեալ երեք ճարտնական զրահաւորներուն դէմ Ռուսիա կարող է հանել ութը զրահաւոր և երեք եղերապահ զրահաւոր։

Առաջին անգամը չէ որ Միխագայի մահը կը ծանուցուի։ Արդէն անգամ մը այս մարտանաւը Տսուշիի առջեւ ծովամոյն եղած էր, ռուս թղթակիցներու խելացատիներուն մէջ։ Այսու հանդերձ, պատերազմին շրջանին մէջ վնասուած կամ ընկղմած ճարտնական մարտանաւերուն թիւը պզտիկ չէ։ Կոլուսեալ կամ ընկղմեալ կը համարուին Հացուզէ և Եաշիմա զրահաւորները, Եօշինօ, Միհաֆօ և Թաքազաօ յածանաւերը, Հ'յ-Եէն-Ս'յ-Եէն և Քայլոն ականակիր մարտանաւերը, և վերջապէս բաւական թուով Թորփիդանաւեր։ Այսպէս Ճարտնական նաւատորմիղը, Միխագան չհաշուելով, կորսնցուցած է ութը խոշոր մարտանաւեր և քանի մը թորփիդանաւեր։ Գերմանիոյ ծովային շրջանակներուն մէջ կ'ենթադրուի թէ ճարտնական մարտանաւերը թշնամին առջեւ իրենց դանդաղ պարտուելիս շարժումներուն պատճառաւ բաւական բան կորսնցուցած են իրենց պատերազմական կարողութենէն, ինչպէս որ ճարտնցի նաւագներն ալ աւելի վարպետորդի եղած են հիմա իրենց արհեստին մէջ։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐՈՒՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Մանիլայէն կը հեռագրուի թէ ճարտնական Լիբաշի յածանաւը, բաղմաթիւ նաւագներով, և առաջակորդն ալ չորս թնդանօթներով, Դ. օր Բէնքաստոր կղզիներուն առջեւ հանդիպեր է անգլիական Տօրիէ չոգենաւին։

∴ Անգլիական տիսական ջուրերուն նաւատորմիղը Հօնկ-Բօնկէն քանի մը մղոն հեռու կեցած է Լէմա կղզիներուն առջեւ։

∴ Ցառաջիկայ ամեղ ծովամարտը կ'ըսպասուի Հօնկ-Բօնկի և Ֆորմոզայի միջեւ։ Հօրդանոյ անուն չոգենաւ մը պղթիկան նաւատորմիղը տեսեր է Ֆրանսական Հնդկայինու հիւսիսակողմը Հօնկէյ նաւահանգստին մէջ։

∴ Ճարտնական յածանաւ մը Մայիս 7ի առաւօտուն անգլիական Թէմիս չոգենաւին հանդիպելով, քննութիւն կատարեց և անոր թուղթերը նայեցաւ։ Երկու ժամ վար դրուեցաւ չոգենաւը, և երբ գիշեր եղաւ, թող արուեցաւ, բայց բաւական տեղ անոր ետեւէն գնաց ճարտնական յածանաւը։ Կ'երեւի թէ այս նաւուն վրայ ճարտնցիք մտնաւոր կասկած մը ունեցան, որովհետեւ 28 ժամ վերջ նորէն Թէմիս բռնուեցաւ Մօէլ բերդին մօտերը։

∴ Շանկայէն 200 մղոն դէպի հարաւ Սիկնսանկ չոգենաւը երկու ճերմակ յածանաւ տեսաւ թայչու կղզիին մօտ։

∴ Կը կարծուի թէ ծովակալ Բօժանսթվենքի ոչ եւս կը գտնուի Հոնկ-Հոյ ծովածոցին մէջ, մինչդեռ Նէպոկաթովի նաւախումբը կը թափ ըլլալ Անամի ծովեզերքին մօտերը։ Պալթիկեան նաւատորմին վրայ գտնուող զրոյցներ կը յրջին։ Սիսկարուէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ.— Շոգենաւ մը Մայիս 9ին Վանֆօնկի ծովածոցին մէջ տեսաւ 22 ռուսական մարտանաւեր և 10 փոխադրանաւեր, նաեւ էշ գիշերի միջոցներուն չորս ուրիշ մարտանաւեր Բատարան հրանդանին առջեւ։ Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ չորս ռուս մարտանաւեր խարիսխ նետած են Հայնան կղզիին առջեւ։

ՁԻՆՈՒՈՐ. ԼՐՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ ԹՕՔԻՈՅԻ ՄԷՋ

Թօքիոյէն հետեւեալը կը հեռագրեն Լօնտոն Անցայկրի.— Զինուորական լրտեսութեան գործին առթիւ հոս կատարուած ձերբակալութիւնները մեծ ուշադրութիւն կը գրաւեն։ Պուլուէն ֆրանսացին, որուն առնը խուզարկուեցաւ, և ինքն ալ հիմա Քանքուրայի մէջ բերդարգել եղած է, նախապէս ճարտնական բանակին զինուորական մարդիչ էր, յետոյ Թօքիոյի Քրիստոնական դեսպանատան զինուորական կցորդ եղաւ, և վերջերս ալ վաճառականութիւն կ'ընէր, և ներկայացուցիչն էր Շամանտի ռազմամթերքի գործարանին, ինչպէս նաեւ Բրրի Բարիզիեի թղթակիցը։

ԿՐՕՆՔԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Նախապարագ Խորհուրդին վերջին նստան մէջ խորհրդակցութեան առարկայ եղան հետեւեալ խնդիրները.— Ռուսիոյ աշխարհային և եկեղեցական իշխանութիւնը ինչ դիրք պէտք է բռնեն կաթոլիկ միսիոնարներուն հանդէպ։ Կաթոլիկ Լեհերուն քաղաքային պաշտօններ պիտի տրուին։ Հրեայք ինչ դիր պէտք է ունենան հանդէպ քաղաքային վարչութեան։ Երկար խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ նաեւ Հրէից զինուորական ծառայութեան և կայսրութեան զանազան վայրերուն մէջ անոնց բնակութեան խնդիրը։

∴ Լանտոնի հրէական թերթ մը կը ծանուցանէ թէ ռուս կառավարութիւնը ի մօտոյ անյուսալի շնորհներ պիտի ընէ, Հրէից դիրութիւններ պարգեւելով։ Անանք պիտի կրնան Ռուսիոյ բոլոր քաղաքներուն մէջ բնակութիւն հաստատել, բայց գիւղերէն, որպէս զի Հրէից ապաստութիւնը բարդոյին կասարեալ ըլլայ։

∴ Հին հաստատագետները Զարին կրօնական ազատութեան համար իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնելու համար զինուորական հակայ հիւանդանոց մը պիտի կանգնեն Մոսկուայի մէջ։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՕԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ ՀՆՈՒՐ

Երէկի թուով արդէն համառօտիւ ծանուցինք Վիլհէլմ կայսեր ճառը Մթրազպուրգի ազատներուն առջեւ։ Ահա կայսեր ամբողջ խօսքերը.—Երիտասարդ ազատներ պէտք է աւելի վարժուին պատերազմի արուեստին մէջ։ Ամբողջ օրը աշխատելու են եռանդով, ա՛յնպէս որ իրիկունը ադէկ մը յոգնած ըլլան և իրենց բանակատեղին դառնան,փոխանակ շուայտութեանց ետեւէն խնայելով քուներին բերելու։ Սպաները բանակին կորիզն են, անոնք միշտ առոյգ և աշխոյժ պէտք է ըլլան, եթէ ոչ՝ բանակը կը տժգէ։ Ներկայ պատերազմը ասոր նոր օրինակը կուտայ։ Ճարտնցի սպաներ արտասովոր կերպով ճարպիկ են, և Ճարտնցի զինուորներուն պէս միշտ զգաստ։ Ընդհակառակն ռուս սպաները բոլորովին թուլցած էին, մինչեւ զինուորը լաւ կը վարուէր և քաջարար կռուեցաւ։ Զաւակս պատմեց ինծի թէ ի՛նչպէս ռուս սպաները Ֆիաօչեուի գերեզմանական գաղթավայրին մէջ գտնուած բոլոր դիմեները գնած էին, և հետեւաբար ամէն վայրկեան գինով էին։ Զինուորը ճակատամարտի դաշտին վրայ պէտք է չարքաշ կեանքի վարժուի, և սնանկ բաներու վրայ մտածելու չէ։ Պէտքարան պատերազմին դասերը այս պատերազմին մէջ ալ հաստատուեցան։ Պէտք չէ թշնամին հրացանին նշան ծառայել, և պաշտպանութեան ու յարձակումի ժամանակ ռազմիրայ զինուորներուն վրայ յոյս դնելու չէ միայն, այլ անանկ մը ընելու է որ ամէն ոք կարենայ աչքատիր բռնով բրիչով։ Ռուսք պատերազմին դաշտերուն վրայ առաջնակարգ ամրութիւններ բարձրացուցին, այնպէս որ խաղաղութեան ժամանակ անգամ լաւագոյնը դնել կարելի չէ։ Պաշտպանութեան հին միջոցները, որոնք հիմա մոռցած ենք, ինչպէս խրամ փորել, և ուրիշ այսպիսի միջոցներ, դարձեալ գործածութեան իրաւունք ստացան։ Բայց ամէնէքէն կարեւորը թէն է, որուն ճարտար դրդիչներուն մէկ մասը կաղմէ այն։ «Ես այժմ խնդրոյն ընդհանուր վիճակին վրայ կը խօսիմ և [այս ըսել չէ թէ անկարելի է որ մէկ չորթթէն կամ մէկ ամիսէն դարձեալ ժողովրդաշէջ չպիտի ըսեմ թէ կարելի է կամ հաւանական է որ Հնդկաստանի հիւսիս-արեւմտեան սահմանագլխին վրայ կռիւ բռնուի Ռուսիոյ հետ։» Ասիոյ մէջ ռուս-անգլիական սահմանագլխի խնդրին վրայ խօսելով, ըսաւ.—«Որպէս զի այս խնդրին մէջ վերջնապէս կայսրութեան սէրը մնայ մնայ, պէտք է որ անմոռոռ սրտէնք այն դժուարութիւնները որոնց յաղթելու պէտք ունի թշնամին։ Ծարձակող բանակի մը դժուարութեանց մեծագոյնը փոխադրութեանց խնդիրն է։ Թոյլ տալու չենք որ փոխադրութիւնը դիւրանայ։ Իմ կարծիքս, փոխադրութեան դժուարութիւնները դիւրացնելու ձեւերերին, օրինակի համար ագիտանան հողին վրայ ռուս ռազմային գիծերուն հաղորդակից երկաթուղիի մը չինութիւնը, ուղղակի Անգլիոյ դէմ թշնամական ընթացք մը կը նկատուի։ Ո և է պատճառ չունիմ հաստատելու թէ ռուս կառավարութիւնը այժմ, և կը յուսամ թէ ապագային ալ, նպատակ ունենայ այսպիսի երկաթուղի մը չինելու։ Բայց ընդհակառակը, եթէ այսպիսի փորձ մը ըլլայ, կը կարծեմ թէ որչափ ալ մեր շահերուն վնասով երեւոյթ մը չունենայ նախապէս, սակայն Հնդկաստանի կայսրութեան սրտին դէմ ուղղուած հարուած մը պիտի ըլլայ։ Վարչապետս սապէս վերջացուց.—Բայց երբ կայսրդրուն կամ անհոգութեամբ թոյլ տանք որ Աֆղանիստան ուրիշէն գրաւուի տակաւ, այնպէս թոզուցինք որ գրաւուին կեդրոնական Ասիոյ զանազան խանութիւնները, եթէ թոզունք որ ռուս ռազմագիտական երկաթգիները տակաւ մօտենան սահմանագլխին, այն տեսն Անգլիոյ այս անհոգութիւնը շատ աւելի ծանր պիտի նստի իրեն, այսինքն պէտք պիտի ունենայ հանդարտ սրտով պահելիք իր այժմեան բանակէն շատ աւելի ստուար բանակ մը պահելու։ Նախատեսութիւնը և արիութիւնը պիտի հեռացնեն այս վտանգները։ Բայց առանց նախատեսութեան և արիութեան այդ վտանգները կրնան մեր վրայ գալ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Մայիս.— Հոնկ-Բոնկէն կը հեռագրեն թէ Թօկիօ ծովակալը Ֆուշիմա կղզիին մօտերը կը գտնուի, ճարտնական նաւատորմին մեծ մասով։ Ճարտն ծովակալը կ'ուզէ գիշերային յարձակումներով նեղել ռուս նաւատորմը և այդ կերպով զայն ճարտնական նաւատորմին աւելի վար վիճակի մը վերածել։ Թօկիօ տակաւին չի փափաքիր ճակատամարտի ձեռնարկելու։ Սայմոնէն կը հեռագրեն թէ Բօժանսթվենքի և Նէպոկաթովի միացման լուրը տակաւին հաստատուած չէ և թէ տակաւին իրարու ալ չեն հանդիպած։ Ուրիշ լուրի մը նայելով ռուս նաւատորմը Հայ-Նան կղզիին մօտերը կը գտնուի։ Բօժանսթվենքի նաւատորմին Վաֆանքուէն հեռանալէն ի վեր անոր շարժումներուն վրայ ոչ է տեղեկութիւն չկայ։ Հոնկ-Բոնկէն կը հեռագրեն թէ անգլիական երկու յածանաւեր դէպի հիւսիս կ'երթայեն։ Զրոյց կայ թէ առանք կա՛մ Թօկիօ ծովակալին մօտ մանաւոր պաշտօն մը ունին կատարելիք և կամ ռուս նաւատորմին գտնուած տեղը պիտի խուզարկեն, քանի որ մէկ երկու օրէ ի վեր տեղեկութիւն չկայ անոր մասին։ Կ'ըսուի թէ Բօժանսթվենքի և Նէպոկաթով երբ միանան, ռուս նաւատորմը լուսնի լուսով Վլատիվոսթոք պիտի ուղեւորի, ճարտնական թորփիդանաւերուն յարձակումներէն զերծ մնալու համար։ Կացութիւնը բնաւ մտահոգութիւն չի պատճառեր ճարտնցիներուն։

—Թօքիոյէն պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Բէնքաստոր կղզիներուն չորս կողմը ընդծովեայ թորփիդներ դրուած ըլլալով, վեց մղոն տարածութեան վրայ վտանգաւոր են։ Զրոյց կայ թէ Ճարտնցիք իրենց կղզիներուն պաշտպանողական միջոցները կը զօրացնեն, ձկնորսի նաւեր աւելցնելով իրենց նաւատորմին վրայ։

ՀՈՆԿ-ԲՈՆԿ.—Ռուսական 17 մարտանաւ և մէկ քանի փոխադրանաւեր չորեքշաբթի իրիկուն տեսնուեցան Ֆրիքինկէն 12 մղոն հեռու, Բամբանքի ծովածոցէն 70 մղոն հեռու։

ՍԱՆ-ՖՐԱՆՇԻՍԿՕ.— Մաքսային պաշտօնեաները խոշոր թնդանօթի 2500 ռումբ գտան որոնք Տիբէնի չոգենաւը պիտի դրուէին՝ Ճարտն դրկուելու համար։ Նաւապետը հրաման ստացաւ չընդունիլ այդ բեռները։

ՀԱՄԳՈՒՐԻ.—Անգլիական ձորհիսքեն չոգենաւը որ Ռուսիոյ կողմէ գրնուած և Պլոմի նաւաբանարանին մէջ նորոգուած էր, հրաման ստացաւ խզոյն Լիպա երթալու։ Սակն կերպով կը հաստատուի թէ Ռուսիա չորրորդ նաւաբաժին մը պիտի կազմէ, Մ. Արեւելք դրկուելու համար։

ԹՕՔԻՕ.— Պաշտօնական վիճակ և պատերազմական դատարան յայտարարուեցաւ պաշտօնապէս Ֆորմոզայի համար։

—Բացի անգլիական «Սօպարիա» չոգենաւէն, որուն մէջ գտնուող եւրոպացիները և ուրիշներ ամէնքը 60 հոգի ազատուեցան, ճարտնական դրօշով «Սէչոյեմա» չոգենաւն ալ ծփուն ականի մը զարնուեցաւ Միխթու կղզիներուն մօտ։ Շոգենաւը որ Նիուչուանկի համար պարար բեռցած էր, կորսուեցաւ և ոչ մէկը ազատուեցաւ իրմէ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Ռիւթէր կը հեռագրէ թէ Հայնան կղզիին հարաւային կողմը 14 փոխադրանաւեր տեսնուեր են երկու յածանաւերու հսկողութեանը տակ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Նաւային բարձր չրջանակներու մէջ համոզում կայ թէ Ծովակալ Նէպոկաթովի և Բօժանսթվենքի նաւաբաժինները քանի մը օրէ ի վեր կը հաղորդակցին իրարու հետ, չոգենաւերու միջոցաւ։ Կ'ըսուի թէ անթէ հեռագրի հաղորդակցութիւն մը ալ հաստատուած է երկու նաւաբաժիններուն միջեւ։ Ճարտնցիք ո և է արգելք յարուցած չըլլալով Բօժանսթվենքի և Նէպոկաթովի միացման դէմ, այս օրերս երկու նաւաբաժինները պիտի միանան իրարու։

ԲԱԲԻՆ.—Սակայն կը հեռագրուի Հավասի.—Անգլիական Քարլայ չոգենաւը գետ մտաւ և խարիսխ նետեց նաւանգստին մէջ։ Նաւապետը թէև յայտարարեց որ առեւտրական վաճառք բեռցած է Քարլայ, բայց նաւը քննութեան անցուեցաւ և ռազմանիթի գրանուեցաւ մէջը։ Ասոր համար Քարլայ անմիջապէս հսկողութեան ենթարկուեցաւ։ Նաւանգստի պաշտօնեայ թղթատարին կոչեցին։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսական նաւատորմիղը կը հաստատուի Ամանոյ մօտ։

ՀՕՆԿ ՔՕՆԿ.—Ռիւսլի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ անգլիական 23 մարտանաւեր խարիսխ նետած են Հօնկ Քանկի նաւահանգիստին մէջ։ Անգլիա նոր մարտանաւեր աւելցուց Մ. Արեւելքի իր նաւատորմին վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռուս դեսպանը երկարօրէն տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց նախարար Լօրտ Լէնտսաունի հետ։ Կը հաստատուի այն լուրը թէ Մր. Բուքվէլդ որոշեր է միջանակ ռուսերենագրական պատերազմին վերջ տալու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Մարարապետ Լիսվիչ, նկատելով որ Մարէշալ Օեսամա Ռուսերէն աւելի կարեւոր ոյժեր ունի, միջոցներ ձեռք կ'առնէ, պարարութեան պարարգային Խարիսխ քաշուելու համար։

ԹԱՆՃԷՐ.— Գերմանական պատերազմական թիւնը, Թաքէնդաս կոմսին առաջնորդութեամբ, Մայիս 11ին Ֆէս մտաւ, ուր ընդունուեցաւ հանդիսական արարողութեամբ և զինուորական պատիւներով։

ՎԻԷՆՆԱ.— Քոր կարտինալը Մէց գնաց, ուր հիմա կը գտնուի Վիլհէլմ կայսրը, և Ն. Վեհափառութեան յանձնեց Երուսաղէմի լատին Պատրիարքին կողմէ նուիրուած Ս. Գերեզմանի պատուանշանը։

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հնագիտական առարկաներու նշանաւոր հաւաքիչ Մ. Սչուքին, Մոսքուայի պատմական թանգարանին նուիրեց իր ամբողջ հաւաքածոն, տասը և անոր չորրը գտնուող գանձը, որոնց արժէքը չորս միլիոն բուպլ կը գնահատուի։

ՀՌՈՄ.—Իսալիոյ թագուհին ծնունդաբերութիւնը նոյեմբերին կը սպասուի։

ՎԻԵՆՆԱ.—Մահաս Երեսի. ժողովին գեր-սահնանակտ Թէոտոր Անտրաշի կոմսը մեռաւ։ Հանգուցեալը մահաս նշանաւոր քաղաքական անձնաւորութիւններէն մէկն էր և կը վերաբերէր հռչակաւոր Ժիւլ Անտրաշի կոմսին ընտանիքին։

ՌԱՐԻԶ.— Այժէէն կը հեռագրեն թէ, Միջերկրականի մէջ տիրող վիճակին հակառակ, ինքնաշարժ նաւերու երկրորդ արշաւանքը կատարուեցաւ Ալժէ-Թունսի մէջտեղը։ Դիմախառնաբար այդ բոլոր նաւերը ընկղմեցան։ Անոնց ուղեկցող թորփիդանաւերը ազատեցին նաւագները, սակայն քանի մը հոգի նկատմամբ մահաբերութիւն կը տիրէ։ Երկու յածանաւեր խուզարկութիւն կը կատարեն։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ապրիլին քոլէրայի մէջէն դէպքերը միայն պատահեր են Բաչքի, սԱ.քապատի և Զարեցինի մէջ։

—Անդրսիբերիական երկաթուղին երկրորդ գծին աշխատութիւնները պիտի չսկսին այս եղանակին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏԵՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ նուիրատուութեան կոնդակ մը տուած է Խարդոյի Թաղ. Խորհուրդին, տեղւոյն նորաշէն վարժարանին գրատեղաներուն չինութեան առթիւ բարեսէր անձնաւորներուն ստանալու համար։

ԵՐԻՊՏԱՈՍԻ առաջնորդ ընտրուած է Ապրիլ 25ին, կը դրէ Արեւելք իր երկուսն Թիւով, Տ. Մկրտիչ վրդ. Աղանտնոնի որ Քէօթահեայի առաջնորդական տեղապահութիւնը կը վարէր բաւական տարի է ի վեր։ Եգիպտոսի մեր թղթակիցը որ օրը օրին կը հաղորդէ տեղական լուրերը, իր Ապրիլ 26 նամակով բան մը չէ յայտնած այդ մասին և ոչ ալ լուր մը եկած է Պատրիարքարան։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԲՐՈՆԻԿ.— Քաղաքական ժողովը.— Մեր թղթակիցը Գ. էֆ. Տամիանեան կը գրէ մեզի.— Քաղաքական ժողովը Ապրիլ 22ին Ուրբաթ օր գումարուեցաւ ազգ. Առաջնորդարանի մէջ։ Մասնաւորապէս զբաղեցաւ Տ. Մամբրէ քահանայ Վարդանեանի մէկ նամակովը որով նախկին Առաջն. Փոխանորդը կը յայտնէր թէ անձնական վատառողջութիւնը բարւոքած ըլլալով այլեւս ետ կ'առնէ իր հրաժարականը և պատրաստ է նորէն ստանձնելու իր պաշտօնը։ Ժողովը նկատելով որ այդ հրաժարականը ժամանակին Գաւառ. Ժողովի կողմէ ալ հաստատուած է և ըստ այնմ անօրինութիւն մըն ալ եղած է՝ որոշեց որ այս նոր առաջարկն ալ ներկայացուի առաջիկայ Գաւառ. Ժողովին նկատառութեանը։

—Գալատեան վարժարանի նորընտիր հոգաբարձութիւնը իր անդրանիկ նիստը գումարեց Մայիս 4ին (Ը. Ե.) Եշ. օր Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ և իր դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով։ Առաքել պէյ Նուպար, Ատենապետ, Տիար Վ. Քիւրքճեան, ատենադպիր և Տիար Օ. Թաշճեան, գանձապետ։ Հոգաբարձութիւնը մէկ քանի տարիներու մասին խորհրդակցելէ ետք՝ որոշեց որ Մայիս 6ին (Ը. Ե.) Շաբաթ օր այցելէ Գալատեան վարժարանի նախակրթարանը և մանկապարտէզը և ըստ այնմ կատարէ իր առաջիկայ անօրինութիւնները։

ԵՐԶՆԿԱՑԻ Գաւառ. Վարչութիւնը նկատելով որ Վ.Ճակին Գաւառ. Ժողովը ամբողջովին կազմակերպուած չէ, խնդրած է որ այս գործը կատարելու հրահանգ տրուի և ըստ այնմ կատարուի նաև Առաջն. ընտրութիւնը։

ՌՕՏՈՍԹՈՅԻ Առաջն. Տ. Վարդ…

Ծ. Վ. Զօրլուի եկեղեցիին չինութեան տարեդարձին և քաղաքին ծննվամաւորին առթիւ մեկնած է Զօրլու՝ կարգադրելու համար ինչ ինչ խնդիրներ և անկէ ալ Սիլիվրի պիտի այցելէ։

ԷՏԻՐՆԷԻ եկեղեցիին առաջնակարգ քարոզիչ Տ. Դանիէլ Ծ. Վ. Ցակոբեան առաջիկայ կիրակի օր Պոլիս գալու կը պատրաստուի։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻՒ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գրիգորիս Վրդ. Պալագեան, Ապրիլ 21ին Թաշ Քէօրբիւ ուղեւորած է Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետին ընկերակցութեամբ և այցելելով քաղաքէն կէս ժամ հեռի գտնուող երկու գիւղերը՝ 70 տունէ բաղկացած, մէկուն մէջ դպրոց մը հաստատած՝ և միւսին մէջ մատուռ մը կառուցած է։ Գիւղացի տղայք առաջին անգամ ըլլալով կեանքնումն մէջ դպրոց կը մտնեն՝ իրենց մայրենի լեզուն սորվելու համար։ Այժմ ժամերգութիւնք կատարուիլ սկսած են նոր բաղնէն մատուռին մէջ և առաջին եկեղեցական արարողութեան ներկայ գտնուած է Պատր. Փոխանորդը և այդ առթիւ քարոզած է ժողովուրդին և յորդորած է պահել իրենց լեզուն և կրօնքը։ Տ. Գրիգորիս Վրդ.ի Պատրիարքարան գրած այս նամակին նայելով, այդ մատուռ չունեցող գիւղացիք, առաջին անգամ ըլլալով Ս. Պատարագի երես կը տեսնան եղեր...։

ԳՈՆԵԱՑԻ Առաջն. Փոխանորդը նկատելով որ վիճակին Պօս գիւղաքաղաքի եկեղեցին բաւական ժամանակէ ի վեր առանց քահանայի մնացած է և Էրէյլիի քահանաներէն Տ. Պօղոս քհնյ. Զատկական ծոմի առթիւ հոն ղրկուած է, առժամաբար ժողովուրդը մխիթարելու համար, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ ուսուցիչ Պ. Մարտիրոսը, Պօսի եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրելու հրաման տրուի։

ԱԿՆԱԲՈՑԻՑ Տոքթ. Լամբերեան էֆ. անցեալ ուրբաթ օր Ազգ. հիւանդանոց երթալով աչքէ անցուցած է բոլոր պատարագիչներուն աչքերը և անմոցմէ դարմանումի կարօտներուն մասին պէտք եղածը սնօրինած է։ Յետոյ Ս. Ցակոբայ Որբանոցն ալ այցելած և քննութեան մը բովէն անցուցած է։

—Հիւանդանոցի պարտիզպանական Ցանձնաժողովը առջի օր հաստատութեան մէջ իր մամուռը նիստը գումարեց և Հիւանդանոցի հանդիսակաց պարէտէն նիստմամբ ինչ ինչ պարտիզպանական խնդիրներով զբաղեցաւ։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱԹՈՌ.— Հետեւեալը կը գրեն մեզ.— Կիլիկիոյ հանդուցեալ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսին գոյքերն ուղարկը հանդուցեալ Կաթողիկոսին անձէն թէ աթոռին կը վերաբերին։ Այս պատճառաբանութեամբ է որ յետաձգուած է, կ'ըսուի, Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսի ժառանգորդներու կողմէ Հալէպի մէջ վերսկսուած դաւը։ Մինչեւ ցարդ ընդունուած սովորութեան և եկեղեցական կանոններու համաձայն, ամուրի եկեղեցականի մը մահէն վերջ, անոր գոյքերը՝ ըլլան դրամ կամ անշարժ կալուած, կը վերաբերին այն վանքին, որուն միաբան եղած է իր վարդապետական ձեռնադրութեամբը։ Այսպէս, Երուսաղէմի կամ ուրիշ ո և է վանքի մը միաբան եկեղեցականի մը գոյքերը, անոր մահէն վերջ չէ՞ մի որ միաբան եղած վանքին սեփականութիւնը կ'ըլլան. արդ ինչ պատճառ կայ քննութիւն կատարելու թէ որո՛ւ կը պատկանին Մկրտիչ Կաթողիկոսին գոյքերն ու դրամը, քանի որ ան Կիլիկիոյ վանքին տեմիրպասը միաբանը և յետոյ կաթողիկոսանալէն ալ անգամ մը ևս նուիրագործած է իր միաբանական ուխտը։ Կիլիկիոյ արդի բազմաբիւն Ս. Կաթողիկոսը անչուշտ մեզմէ աւելի գիտէ եկեղեցական այս տարբերան սկզբունքը։ Հետեւապէս հանգուցեալ Կաթողիկոսին ազգականներուն՝ իբր ժառանգորդի իրաւունք, ըսա մեզ, ուրիշ բան չի մնար բայց միայն լալ և կրծտել ատամնոց։

ԲՈՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ.— Հայոց և Յունաց Պատրիարքները փոխադարձ այցելութեամբ Բիլատսի Ս. Յարութեան տօնը շնորհաւորեցին իրարու և երկուքն ալ Եկեղեցիներու աւանդական պերոյն և համերաշխութեան վրայ ճառեցին ըստ սովորութեան։ Այդ, Դաստիարակներ Տ. Տաճատ քահանան, Հայ և Յոյն եկեղեցիներու կրօնական այս պիրատչոր յարաբերութիւնէն քաջալերուելով, խնդրեց Ս. Պատրիարքէն որ Բաղկեղեցիի մեսրոպոսեան արտօնութիւնը առնուի Իզմիրի Ցունաց եկեղեցիին մէջ պատարագելու, քանի որ տեղացի Հայերը իրենց յատուկ եկեղեցի չունին։

Կ'երեւի թէ Տ. Տաճատ քահանան Զատկի կամ Ծնունդի շնորհաւորութեանց առթիւ երկու եկեղեցաց սրբազան ներկայացուցիչներուն միջեւ փոխանակուած խօսքերը քաղաքավարական ձեւակերպութենէ աւելի բան մը կարծեր է, մասնաւորապէս Սիրիական Տրիպոլսոյ Օյն մետրոպոլիտին ընթացքը, հանդէպ Հայ եկեղեցւոյ հօտին։ Բարեբախտաբար Ս. Պատրիարքը, իր կարուկ տնօրինութեամբ, հրամայեց յիշեալ քահանային որ ընակարանի մէկ սենեակը մատուռի վերածէ և հոն պատարագ ի հոգւոյս միաբարութիւն տեղւոյն Հայ ժողովրդեան։

ԻԶՄԻՐԻ մեր Թղթակիցը որ Սալոնիկ կը գտնուի, հետեւեալը կը գրէ.— Անցեալ շաբթու Ս. Զատկի տօնին առթիւ Դասապետն Տ. Ցակոբ քահանայ Քօյճեան Սալոնիկի գաղով կարգ մը հոգեւորական պէտքեր մատակարարեց տեղւոյն սակաւաթիւ ազգայիններուն։ Երկար ժամանակէ մը ի վեր զուրկ ըլլալով այսպիսի կրօնական միսիթարութիւններէ, այս ազգայիններու սրտերը թիւներ և հոգեկան հրճուանքը չափ չունէր։ Տ. Ցակոբ քահանայ երկու օր միայն մնաց հոս, որու միջոցին կատարեց կնունք մը և կարգ մը ազգայիններու մասնց Ս. Հաղորդութիւն։ Տեղւոյն ազգայինք խիստ կը փափաքին որ գտնէ երկու ամիսը անգամ մը Տ. Ցակոբ Հայր այսպէս գար և հոգեւորապէս միսիթարեր զիրենք։ Թերեւս այս մասին Իզմիրի Ս. Առաքորդ Հայրը կարգադրութիւն մը ընէ։

ՄԵԾ ՆՈՐ ԳԻՒՂԻ մէջ որ կը գտնուի Պրուսայի կուսակալութեան Բազար գիւղ գաւառակին հիւսիս արեւելեան կողմը կան հայակաղ եկեղեցի մը և անոր կից ընդարձակ վարժարան մը։ Վարժարանը ունի 12 ուսուցիչ և մէկ քանի տեղացի վարժուհիներ որոնցմէ ինչպէս կը գրէ այդ տեղէն թղթակից մը, մեծամասնութիւնը իր պաշտօնին անտեղեակ է և լաւ վիճակի մէջ չգտնուիր բաղմաթիւ ուսանողներու դասախօսութիւնը։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Սերովբէ էֆ. Պետրոսեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրշ. նուիրած են Սամսթիոյ Երեք Միացեալ Թաղերու Աղքատախնամին Տէր և Տիկին Տիրան Զիլճեան։

ՏԻՐԱՆ ՊԷՅ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ

Էնսթիթանսաս Ռուսմեն մէջ հետեւեալ գնահատականը կը կարդանք անուանի Թաւ-Չութակահար Տիրան պէյ Ալեքսանեանի համար.—

Մայիս 9/22 երեքշաբթի օր, տեղի պիտի ունենայ Թաւ-Չութակահար Պ. Տիրան Ալեքսանեանի նուագահանդէսը, Պ. Միչել Ս. Մանսի աջակցութեամբ։

«Պ. Տիրան Ալեքսանեան ծնեալ ի Կ. Պոլիս, 1881ին, կանխահաս և սակայն նշանաւոր արուեստագէտ, հրաշալի մանուկ մը չէ, կ'ըսէ Բարիզեան պաշտօնական մը, անոնց նման որոնք, առանը մը ի վեր կ'երեւան մեր նուագահանդէսի սրահներուն և երբեմն ալ Քաֆէ-շանթաններուն մէջ։

«Երաժշտութեան մեծ ընդունակութիւն ցուցնելով, Ալեքսանեան, տասը տարեկանէն սկսած Թաւ-Չութակի իր դասերը։ Յետոյ, իր հայրենի երկրին մէջ այլ ևս ոչինչ ունենալով սովրելիք, տասնչորսնդ տարեկան հասակին մեկնեցաւ Տրէզդ, ուր հինգ տարի աշխատեցաւ, անուանի բրոֆէսէօր Կրուցմախէրի քով, որուն ամէնէն փայլուն աշակերտներէն մէկն է։

«Ալեքսանեան, արդիւնաբեր պտոյտներ ընելէ վերջ Գերմանիա և Աւստրիա, հաստատուեցաւ Բարիզ ուր նախանձելի համբաւ մը չունեց։ Լամուրէօի հետ պայմանագրուած է և քիչ առնէն պիտի սկսի Բոնսէրվատուարի նուագահանդէսներուն, որոնք արուեստագէտի մը արժանիքը երեւան կը բերեն։

«Ալեքսանեան մաս կը կազմէ Արման Ֆորէսթիի Բուաթօուն, որուն հետ է որ կ'ընէ իր պտոյտները։»

Առաջին անգամ է որ Ալեքսանեան Պուքրէշ կուգայ, և տարեկոյս չկայ թէ հոս գտնելիք յաղողութիւնները պատճառ պիտի ըլլան իրեն կրկին հոս գալու։

Ալեքսանեան գաղափարապաշտ թարգման մը և անմեղանչելի վարպետ մը ըլլալով հանդերձ, առաջնակարգ քնարին արուեստագէտ մին է, օժտուած ամուր դատողութիւնով մը և մասնորական բարձրագոյն մշակումով, որոնցմով կրնայ թափանցել մեծ վարպետներուն բոլոր նրբութիւններուն, և արտայայտել զանոնք։

ԴՊՐՈՅԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Մայիս մէկը մասնաւոր շահեկանութեամբ մը անցաւ ամէն տեղ համար որ Դասապետի Անտառ Ցողութեան Բոյներու վարժարանին թատերական և երաժշտական հանդէսին ներկայ եղան։ Հանդէսը, որ տեղի ունեցաւ Սիսիթարեան վարժարանին դահլիճին մէջ, սկսաւ ժամը 7ին Համիտիէ քայլերգով, զոր ներկաները ունկնդրեցին յոտնկայս։

Սրահը գրաւուած էր ճոխ բազմութիւնով մը որուն մեծամասնութիւնը գեղեցիկ սեռը կը կազմէր։ Ախորժալուր երգեր երգուեցան և գեղեցիկ կտորներ նուագուեցան, որոնց մէջ իր կարեւոր բաժինը բերած էր Մխիթարեան վարժարանի orfeopröն։ Ապատանուեցան նաեւ ընտիր կտորներ և արտասանութիւններ, որոնցմէ ոմանց մէջ կարգ մը ուսանող օրիորդներ ճշմարտապէս պատուաբեր էին։ Այսպէս՝ «Կեղծ մուրացիկը» անուն տատմին մէջ՝ Օր. Ֆլորինա Քիւչիւքեան՝ (դպրուհի), Օր. Արուսեակ Եաղլճեան՝ (դասախօսուհի) և Օր. Նազարդ Թօփգասուլեան՝ (աղախին) այնքան բնական և ազդու կերպով փայլեցան որ, ընդհանուրին զմայլումը գրաւեցին։ Մասնաւոր շնորհաւորութեան արժանի է Օր. Թօփգասուլեան իր այնքան գեղեցիկ արտասանութեան ինչպէս նաեւ արուեստագէտի ձիրքերուն համար։ Ոսկեզօծ բարենիշ մը տալ կը պարտինք Օր. Էլիզ Պինէմէճեանի (դուստր համանուն դերասան ամրլին) որ գեղեցիկ առոգանութեամբ ֆրանսերէն մենախօսութիւն մը ըրաւ։ Մասնաւոր գնահատութեան արժանի է նաեւ Օր. Մարթ Ըսթէն, որ իր թաւիշ և թրթռուն ձայնով յուզեց, խանդավառեց ներկաները։

* * *

ԲԵՐԱՑԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Ազգասիրական կը փութայ ծանուցանել թէ՝ Ս. Զատկի Տօնի առթիւ Ապրիլ 9էն մինչեւ այսօր հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են։

Վեհափայլ Տիկին Ռմն 540 ղրուշ, Վեհ. Գրիգոր Խան Շահնազարեան 108, Մագսուտ էֆ. Շահպազ 108, Գասնիկ էֆ. Կիւլպէնկեան 108, Բարեպաշտուհի Տիկին Ռմն 60, Միքայէլ էֆ. Էնքարէլեան 20։ Նոյնպէս Կարապետ աղա Նիզամեան հիւանդութենէն ապաքինման առթիւ 20։

Ազնիւ նուիրատուաց մատուցանելով բաղմաթիւ հիւանդաց և կարօտելոց շնորհապարտ զգացմանց հաւատիքը։

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Աղքատախնամի

Վ. Աստեղապրի Բ. Աստեղապեր

Զ. ԹԱՔԵՐԵԱՆ ՏՕՏԻՊ. Տ. ՔԱՐԱՄԱՃԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՆՈՔՆՔ

ՍԻՐԱՆՈՑՇ. — Որդի Ցակոբ էֆ. Պետրոս-Մկրեանի, կնքահայր Պ. Վահէ Սիրաքեան. Մկրտող քահանայ Տ. Վարդան Դերձակեան։ Մկրտութիւնը տեղի ունեցաւ Գասրգիւղի Ս. Թադեւոս եկեղեցիին մէջ։

×

ՀՐԱՁԵԱՑ—ՊԱՂՏԱՍԱՐ. — Որդի Տէր և Տիկին Սարգիս էֆ. Բաէլեանի, որ մկրտուեցաւ Մայիս 1, Կանաչ կիւրակէ, Մայր եկեղեցւոյ մէջ, ձեռամբ Տ. Գարեգին քահանայի և կնքահայրութեամբ Պ. Խոսրով Բաէլեանի։

×

ԹՈՐԴՈՄ. — Որդի Պարտիզակցի կողովագործ Մկրտիչ աղա Քէօլէեանի։ Մկրտուեցաւ կիրակի օր, Մայիս 1, Դիւմ Դարուի Դուրսի եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ Պ. Վահրամ Մուրատեանի։ Մկրտիչ քահանայ Տ. Սուքիաս։

×

Փոքրիկն Տիրանի քոյր Զապէլ, դուստր Թորգոմ էֆ. Պոյաճեանի, մկրտուեցաւ Յորեքշաբթի, Սկիւտար՝ Ս. Կարապետ եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ Սեսուհ էֆ. Ֆինճանճեանի և իւներկայութեան ընտանեկան սրահանին։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

15 Մայիս 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99 20
Ռէնտ	(Tab. Turc.)	382 —
Օսմ. Միացեալ	(R. Nv Unif.)	88 30
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	134 25
Պանգ Օթթ.	(Banque Ott.)	605 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	93 —

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՖԻՔԱԹ

Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ վիլայէթի տախիլիտէ Զարսանճագ գաղասը գայմագամլըղը Գըզըլ Քիլիսէ գաղասը գայմագամը Սալիմ էֆէնտիէ,

Գըզըլ Քիլիսէ գաղասը գայմագամլըղը Զարսանճագ գաղասը գայմագամը Ռիֆաթ էֆէնտիէ թէֆվիզ ղըլնուշ ոլար։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԷՎԼՈՒԹԻ ՏՕՆԸ.—Իսլամաց մարգարէին ծննդեան տօնը այսօր պիտի կատարուի։

ԱՓՐ. ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ ՆԱՀԱՆԴԷ.— Ամերիկեան Տրիպոլսոյ և Պէնկագիի համար հետեւեալ զինուորական կարգադրութիւնները եղան։ Հետեւակազօրայ 57րդ գունդին Բ. գումարտակը որ Հոմս կը գտնուի, հոն պիտի մնայ և 3րդ գումարտակը Ֆասաթօ ղրկուեցաւ։ 58րդ գունդին Բ. գումարտակը Տրիպոլիս ղրկուեցաւ, որուն երեք գրասենեակները պիտի բանակին քաղաքէն դուրս։ Նոյն զօրադունդին 3րդ գումարտակը Զիվարէ ղրկուեցաւ և 60րդ գունդին Բ. գումարտակը Ճէպէլ։ Պէնկազիի հեծելասումբը պիտի փոխանակուի հեծելազօրայ 37րդ գունդին 5րդ գումարտակին հետ։ Պէնկազի գաւառակին մէջ վերջերս շինուած պահականոցներուն մէջ զօրքեր պիտի դրուին։ Տէրնէի մէջ զօրքերուն թիւը աւելցաւ։ Այս առթիւ սահմանագլուխի 60րդ գունդին 3րդ գումարտակին երկու խումբերը պիտի մնան քաղաքին մէջ և մնաց երկու խումբերը պիտի բաժնուին վերջերս Տէրնէի ծովեզերքին վրայ շինուած զօրանոցներուն մէջ։ Սահմանագլուխի 58րդ գունդին Ա. գումարտակին երկու խումբերը որոնց կեդրոնը Պէնկազին պէտք է ըլլայ, պիտի բանակեն Ճիսասպէի և չրջակայից մէջ։ Իսկ միւս խումբը պիտի բաժնուի Մէսմէի չրջակայքը։ Իսկ մէյ մէկ զօրախումբ պիտի պահուին Իւչէլի Զալուսի և Բէրբէրի մէջ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան Պ. տը Թալիէ երէկ Վիէննա մեկնեցաւ։ Արեւելեան ճեպընթացով։ Կայսրան ողջերթ մաղթելու եկած էր Վեհ. Սուլթանին կողմէ պատուիրակ մը։ Բարձր. Մեծ Եպարքոսը և Արտաքին գործոց Նախարարն ալ ներկայացուցիչներ ղրկած էին։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ Նահանգին փոխ կուսակալ Շիւքրի պէյ Հաղթոս հասաւ և ձեռնարկեց իր պաշտօնին։

ՀԻՃԱԶԻ կուսակալ Ասմէտ Բաթրպ փաշա քնական պատճառով ձիաստէ գընաց։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Մարշալ և Տիկինը, որոնք Լօրեյ պատճառաւ պատճառ մը կը կատարեն, Շաբաթ օր Իզմիր ժամանեցին։ Կուսակալին կողմէ իր որդին՝ Կայս. Թիկնապահ Սայիտ պէյ և Նահանգին օտար գործերու Տնօրէն Մահիտ պէյ պահականաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին դեսպանին, որ յետոյ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Կուսակալին, գերման հիւպատոսին հետ։ Դեսպանը զինուորական պատիւներով ընդունուեցաւ։ Պ. Մարշալ յետոյ այցելեց գերման վարժարանը և գերման դեսպանատան մէջ ընդունեց գաղութին անդամները։ Լօրեյ նոյն իրիկունը մեկնեցաւ Իզմիրէն։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ. — Քաղաքապետութեան Բարձր Ցանձնաժողովը իր վերջին նիստին մէջ նախզգուշական կանոնագիր մը պատրաստեց տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ։ Այս կանոնագիրը որ 32 յօդուածէ կը բաղկանայ, նախզգուշական միջոցներ կը սնտրնէ և տուգանքներ կը սահմանէ այն պաշտօնեաներուն համար որոնք իրենց պաշտօնին մէջ կը թերանան։ Ի մէջ այլոց խնդրոյ առարկայ եղած է կառաղութիւնը, քանի որ փողոցներու չտնեղուն բազմաթուութեան համար դէպքերը չատցած են։ Այս կանոնագիրը կայս. Պալատ պիտի մատուցուի, վաւերացման համար։

ՊՈՒԼԿԱՐ դրծակատար Մ. Նաչէվիչ որ քանի մը օր առաջ Սոֆիա գացած էր Յէրմանատ իշխանին մօտ, երէկ Պոլիս դարձաւ։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ Բ. Թարգման Մ. Մանասլիթամ, որ Հրլի քնիչ յանձնաժողովին ռուս պատուիրակներէն էր, Պոլիս դարձաւ երէկ։

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆԻ մէջ չինուելիք մզկիթներուն համար, Վեհ. Սուլթանը հրամայեց Հէրէքի գործարանին մէջ պատրաստուած գորգեր և կապերտներ յանձնել Պոլիս գտնուող պատուիրակութեան։

ՊԵԼՃԻԲԱՅԻ Պոլսոյ դեսպանատան խորհրդական կոմս Վան ՃԷՏէյ, Պրիւքսէլի արտաքին գործոց Նախարարութեան դիւանին պետ անուանուեցաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ.—Ամերիկայի դնդապետ Պուքնան պէյ և երկու ուրիշ ազգաներ Ամերիկա զրկուեցան Մախսուսէի հաշուոյն չորս խոշոր չոգենաւ գնելու համար։ Իզմիր օժանդակ յանձնաժողովը Մախսուսէի Վարչութեան տրամադրելի եղաւ, գործածուելու համար։

ԻԶՄԻՐԻ Նահանգին արտաքին գործոց տեսուչ Մահիտ պէյ երէկ Պոլիս ժամանեց։

ՇԻՐԲԷԹԻ վարչութիւնը Սկիւտարի ծովեզերը, Դալաֆաթ եէրիի տեղը 300 կանգուն չափ տեղ գնեց 1500 ոսկիով, նաւամատոյց մը և քաղնոս մը շինելու համար հոն։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Գահիրէի մեր թղթակից Տամկաճեան էֆ. կը գրէ.— Բարձր. Խտիվը ներկայ ապրիլ 21ին Ալեքսանդրիա գնաց ուրկից յունիսի սկիզբները պիտի մեկնի Վիեննա, Բարիզ և Տիվոն, պտոյտ մը կատարելու համար։

** Վեհ. Պօղոս փաշա Նուպար մայիս 7ին Հռոմ պիտի երթայ եգիպտական կառավարութեան կողմէ ներկայ գտնուելու համար Երկրագործական Միջազգային Համաժողովին, որուն առաջին գումարումը մայիս 21ին տեղի պիտի ունենայ Իտալիոյ Թագաւորին նախագահութեամբ։

** Հանրային գործոց Նախարարութիւնը տրամադիր կ'երեւայ Պօղոս փաշա Նուպարի և Ընկերութեան մենաշնորհելու Ապու-Բառաչէ-Մէնա-Հաւուս թրամուէյի գիծը։

** Կը լսենք թէ մօտաւուտ ժամանակի մէջ աշխարհի ամէն կողմերէն վաճառականական արտադրութիւններու մշտատեւ ցուցահանդէս մը պիտի հաստատուի Գահիրէի մէջ։

** Լորտ և Տիկին Քրոմէր վերին եգիպտոս մեկնեցան 15 օրուան պտոյտ մը կատարելու համար։

** Գահիրէի Մարտնիթները Զահրրի կողմերը եկեղեցիի մը շինութեան ձեռնարկած են, որուն գեղեցիկը, 8000 ոսկի արժողութեամբ, նուիրած է Տը Ասապ կոմսը։

* Պատերազմական Նախարարութիւնը մասնաւոր միջոցներ դրաշմել պիտի տայ այն ազատներուն և զինուորներուն համար որոնք Նեմսի Նիամներու դէմ պատերազմի գացած էին։

ԴՈՒՌՆԻԿ Լ.Ֆ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ կը ծանուցանէ մեզ թէ այլ ևս Ուէսդրեն ապահովագրական ընկերութեան հետ պիտի չգործէ, և թէ այսուհետեւ պիտի աշխատի ի հաշիւ Անգլ. Իւնիոն օֆ Լընտըն (Union of London) ընկերութեան, որ ինչպէս յայտնի է, իր առաջնակարգ և անխախտ դիրքին շնորհիւ մեծ վարկ և ընդունելութիւն չունի ի համայն Թուրքիոյ մէջ։

ՈՒԼՍԹԸՐՆ ապահովագր. ընկերութեան Թուրքիոյ մասնաճիւղին (Ղալաթիա, Վօյվոտա փողոց, Վոյվոտա խան թիւ 1) տնօրէնութիւնը ինձ յանձնուած է և ապէց եւ ամէն ընկերութեան անունով Թուրքիոյ մէջ ստորագրելու արտօնութիւնը միայն ինձ տրուած է։ Ապէց առաջ Պոլսոյ կողմը հաստատուած մասնաճիւղը ջնջուած է և կը ծանուցուի հանրութեան, ընկերութեան գործերունակարգադրութեանց համար գրել իմ հասցէիս։—Ս. Ա. Լիր, տնօրէն Ուէսթրն ապահովագր. ընկերութեան Թուրքիոյ մասնաճիւղին։

1—5

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԷՄԱՎԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Տէմիրճիի երկրաչարժին կը յաջորդէ Սէմաւի երկրաչարժը՝ աւելի ծանր։ Սէմաւ Մալիլիէն (Իզմիր) 30 ժամ հեռու գիւղաքաղաք մըն է 5000է աւելի բնակչութիւնով։ Ցնցումը զգացուեր է կիրակի առաւօտ ժամը 10ի մէջ։ Ցնցումները (Լ. Թ.)։ Ցնցումին զօրութենէն բոլոր գիւղաքաղաքին ծխնելոյզները կործաներ են, 10 15 քարաշէն տուներ ալ հիմնայատակ եղեր են, ինչպէս նաեւ կարգ մը հին, խարխուլ տուներ և ախոռներ։ Բոլոր մեծ և հոյակապ շէնքերու մեծ մասը ճեղքուեր են։ Ժողովուրդը ահուսարսափի մատնուած անմիջապէս բացօթեայ տեղեր ապաստանելով վրաներ և տաղաւարներ հաստատեր է։ Երկրաչարժի միջոցին ժողովուրդը լսեր է սոսրերկրեայ որոտումներ ու մութի ամպեր տեսեր է։ Երկրաչարժին սատկութենէն մօտակայ լեռներու վրայէն ահագին մեծութեամբ ժայռեր քաղաքին վրայ գլորուիր և կարգ մը տուներ իրենց տակ թաղեր են, որոնք բարեբաղդաբար պարապ են եղեր։ Նոյն իրիկունը քանի մը երկրաչարժի բուռն ցնցումներ զգացուեր է արեւելէն արեւմուտք 3-4 երկայնութեան տեւողութեամբ, որոնք ալ բաւական վնասներ և աւերներ պատճառած են։ Բարեբաղդաբար անձի կորուստ չկայ։ Կը լսենք թէ միայն կին մը թուէն ծանրապէս վիրաւորուեր է ծխնելոյզ մը իյնալուն առնն։ Գիւղաքաղաքը ամայի երեւոյթ մը առած է։ Տեղւոյն գայմագամ Վեհ. Հիւսէյին Սըադը պէյ, ինքն անձամբ գնաց տրկածին վայրը։ Ամէն օր պարէն և ուտեստեղէն կը հասնի կարօտեալներուն։ Այս առթիւ գայմագամ պէյը չրջականները հանգանակութիւն մը բանալով բաւական դումար մը կրցած է գոյացնել։ Օրական ցնցումները դեռ կը շարունակուին, բայց ոչ առաջինին չափ ազդու։ Կառավարութեան հրամանով բոլոր հին տուներու մէջ բնակողները դուրս հանուեր են և անոնց համար վրաններ հաստատուեր են, քաղաքէն դուրս։ Կ'ըսուի թէ երկրաչարժի ատեն չատ մը տեղեր գետինը ճեղքուեր է ուրկէ մութ և ջուր երնելով կրկին դոցուեր են։ Երկրաչարժէն քիչ առաջ բոլոր թռչունները մեծ ճիչերով փախեր են ծառերէն ու ժողովուրդը նախազգացումը ունեցեր է քիչ ժամանակէն գալիք ալէյին։ Նոյն օրը երկրաչարժի ցնցումներ զգացուեր են նաեւ մօտակայ գիւղերու Բէպանճիլարի, Սէմէրի, Պէյճէի, Խասումի և Քրսի մէջ, ուր բաւական վնասներ առաջ եկեր են։ Այս գիւղերուն բնակիչներն ալ բացօթեայ տեղեր սկսեր են բնակիլ։ Բաւական թուով գոմեր փլեր են, որոնց տակ թաղուած են քանի մը անասուններ։ Մօտակայ գիւղերու և գիւղաքաղաքներու մէջ հանգանակութիւններ բացուեր են կարօտեալներուն համար։ Կ'ըսուի թէ Տէմիրճիի երկրաչարժը կը չարունակուի օրական 20-25 ցնցումներով, որոնք նորմոր վնասներ առաջ բերեր են։ Սէմաւի երկրաչարժը մտահոգութիւն կը պատճառէ Իզմիրի և ուրիշ քաղաքներու մէջ, որովհետեւ պիտի վնասուի իրենց վաճառականութիւնը։

ՍՏԵՓԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ԱՆԵՒՀԱՅ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Պալիս, վէճգայի կողմը տան մը մէջ սպասաւոր Արաբկիրցի Համզա, 50 տարու մարդ մը, անցած օր լուացարար Զէքիէն կանչելու գացած էր Սիւլէյմանիէի կողմը, ուր տաղաւարի մը մէջ կը բնակէր նոյն կինը։ Համզա տաղաւարը գնաց և ըսելով Զէքիէի թէ լուացքի համար զինքը կ'ուզեն տանէն, անոր չորս տարու աղջիկը իր հետ տարաւ, յարելով թէ ինք ալ չուտով դայ։ Քիչ վերջը երբ կինը գնաց, զաւակը չտեսաւ. չորս կողմ փնտռեց և վերջապէս գտաւ Համզայի անմեկնէն, խղճալի վիճակի մէջ, վասն զի Համզա, անլսելի վայրագութեամբ, տղեկին պատիւը բնաւարատ էր։ Ոստիկանութեան պաշտօնեաները խնամով խլեցին հոն փնթացին։ Աղջիկը լալով ու լեղուն դարձնելն չափ պատմեց ապէտը։ Ոստիկանները թէպէտ այդ վայրագ անձին երեսը որ կատարեալ լրջութեամբ պատասխանեց.—«Հազար անգամ եթէ թքնէք, օգուտ չունի, եղածը եղած է»։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ աղջկան կեանքը վտանգի մէջ է։ Համզա բանտարկուեցաւ։

ԴԺԲԱՂԴ ՄՆԱՑԱ ՄԸ.— Ապրիլ 25ի օրը Սէլքանդրիոյ Բրէտի Լիմէտ դրամատունը մտաւ Հասան անուն մարդ մը ձեռքը հրազէնով, զոր կրակեց արկղակալներուն վրայ։ Բարեբախտաբար գնդակը կորսուեցաւ, կամ գուցէ, միայն վատօրէն լեցուած էր, քանի որ ազէտ մը չպատահեցաւ։ Ապակիները կոտրեցան և արկղակալին վրան գլուխը այրեցաւ։ Ոստիկանութիւնը փութով ձերբակալեց այս մարդը, որ միտքի անկշիռ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր, և այնպէս կը պնդէր թէ դրամատան բոլոր հարստութիւնը իրենն կը պատկանի։ Անկէց առաջ ալ ամէն օր գալով կ'արդիւէ եղեր ո և է մէկու ստակ վճարելը։ Հասան տեղացի վաճառական մըն էր որ մանկացած էր և իր հարստութեան ոչնչացումը վնասած էր իր միտքին։

ԱԿՌՈՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ. — Գողեր անցած օր, Բալեսնոքքօյլուք փողոց, կողոպտեցին ատամնաբոյժ Ա.ը, յարձակելով անոր ժամացոյցը, դրամատուփը և պայուսակը։ Խեղճ ատամնաբոյժը չատ աղաչեց որ գոնէ դրամատուփերը չառնեն, հեռու ընել խնայելով դրամապանակը։ Գողերը խղճի եկան այս աղաչանքներուն ա Չեւ և դրամապանակին ծանրութիւն ալ գոհացուցիչ ատարի մը պատրաստանալով, պայուսակը թող տուր Այն ատեն գողերը մէկ կողմ գացին ատամնաբոյժն ալ միւս կողմ, երկու ալ...գոհ։ Բայց քիչ ետք մեծ եղ յարձակիչներուն զարմանքը երբ ատ թէ գողցուողը իրենք եղած է քանի որ դրամապանակին մէջ 50 ֆ բա և քաչուած ակռաներ միայն կայ Ո՞վ կրնար յուսալ թէ ծակ, վա ակռաները պիտի փրկէին խեղճ ատ նաբոյժը։

ՀՐԵՏԷՀ ծագեցաւ չաբաթ օր Իզ ին Այ-Թրիֆոն թաղին մէջ և տուն այրեցաւ և երկուք ալ ծանրապ վնասուեցան։ Տունները ապահովագրուա էին։ Տանտէրը կարասիները ազատ տեն, դէմքը և ձեռքերը այրեց։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 15 մայիս.— Ռուս Ա աքին գործոց Նախարարութեան մ կը ծանուցանեն թէ Ֆրանսայի չէզ քութեան կանոնները որոշ են կատ րելապէս, և գործադրութեան մէջ է սպանեսամերիկեան պատերազմին ա տեն։ Ուրեմն ոչ է պատճառ չկայ ա սոր զանոնք փոխելու։ Մենց որ առ կառավարութիւնը ցոյց տուած է թ չփափաքիր բնաւ դժուարութիւնն ստեղծել Ֆրանսայի, ոչ ալ կնճռոտու թիւններ Անգլիոյ հետ և տրամադիր նկատի առնել Ֆրանսայի դիւրազգա ծութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն հեռագիրներ կը վաստահացնեն թէ ծովակալ Բօժ ատ թվէնքիի նաւատորմիղը մայիս 12ի դեռ Հոնկ Հոյի կը գտնուէր։

ԲԱՐԻԶ.—Բեթերսպուրգի մէջ զրոյ կայ թէ Մանչուրիոյ նախկին փոխարքայ ծովակալ

ԱՅՐԻ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ
Ի ՏՈՒԱՄԱՅԻՔ ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԱՆԻՆՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՀԵՂԻՆԱԿ
Կ. ՈՒՍՈՒՖՈՒԼ ԷՄԱՆ

ԿՈՒԱՐԱՆԻՆ

աղաւարին գրան առջև, ջրի-
ու ձիերը պատրաստ կ'սպասէին
մը Հնդիկներու հակղութեան
Զաւերուն լոյսովը, որոնց բոլը-
յուք նշոյներ կը ճառագայթէր,
սեսարանը ցնորական երևոյթ մը
ծ էր։
ներուն, առանց այս ապեստալի
մին բացատրութիւնը փնտռելու,
ինաղդաբար զրկալով որ սոսկալի
մը տեղի կ'ունենար, խոյացու-
ց իր հարևանակցին քովը։
—Ինչ կայ, պրաւոյ հրաղէնը լեցը-
լ։ Ցարձակում կրեցինք։
—Այո՛, պատասխանեց երիտասար-
Ցարձակում կրեցինք ձեր մարդե-

—Իմ մարդերէ՛ս, պրաւոյ Մ. Տիւ-
պատ ապշութեամբ։
—Կ'երևայ որ ձեր բանտերուն աչք
անկիլով, ուզած են խրատել։ Շատ
պարզ է, ինչպէս կը սեմնէք։ Բայց
թողէք որ գործեմ։
—Թերևս եթէ իրենց խօսիմ...,
ըսաւ ծերունին։
—Բան մը, չարժեր մը չուզեր։
Այս գործը ինձի կը պատկանի միայն։
Դուք իմ հիւրս էք և պարտաւորու-
թիւնս է ձեզ պաշտպանել։ Ցորչափ իմ
երդիքին տակ կը գտնուիք, փա՛ռք
Աստուծոյ, կրնամ պաշտպանել ձեզ,
ի՛նչ որ ալ պատահի։
Ծերունին չփորձեց պնդել։ Եւ յետոյ
ժամանակ չունեցաւ։ Իր մարդիկը,
որ պահ մը զարմացած էին իր անա-
կնկալ երեւման վրայ, վերսկսան ի-
րենց մոլեգին աղաղակներուն և շար-
ժումներուն, իրենց զէնքերը երերցնե-
լով և վայրկենի վայրկեան սեղմելով
այն շրջանակը որուն մէջ կը գտնուէին
Մ. Տիւպատ և իր քանի մը պաշտ-
պանները։
Երկու խումբերուն միջև սկսելիք
պայքարը անհաւասար և անհամեմատ
էր, քանի որ երկու Ֆրանսացիներէն
զատ, մնայն վեց Հնդիկներ կը պատ-
րաստուէին քան ասչափ աւազակներ-
ու դէմ կռուիլ։
Սակայն, հակառակ իրենց թիւին
նուազութեան, Ֆրանսացիներն և իրենց
ծառաներին որոշեցին արիաբար դիմադ-
րել վասնզին և մինչև վերջը կռուիլ,
անպատուաբեր նկատելով ընդունել ա-
նոնց առաջարկած պայմանները։
Նկարիչը լեցուց իր ատրճանակները
և փոխանակ ծերունի Ֆրանսացիին մար-
դոց յարձակման սպասելու, վճռաբար
յառաջացաւ, նշան ընելով իր ընկեր-
ներուն որ իրենց կեցած տեղը մնան,
բայց պատրաստ ըլլան յարձակելու։
Ցանկալուն գործ մը միշտ կ'ազդէ զի-
տողներուն վրայ։ Աւազակները, փո-
խանակ առաջ քալելու, վարանեցան,
կանգ առին, և վերջապէս նահանջե-
ցին մինչև տաղաւարին պատը, որուն
կրթնեցան։ Բան մը չէին հասկնար տա-
բօրինակ անվհատութենէն այս մար-
դուն որ այսպէս կը հարձակէր մին-
մնակը գալ դիմագրաւել իրենց։ Բը-
նազդական զգացումով մը, երկիւղա-
խառն յարգանք մը ցոյց տուին անոր։
Եւ յետոյ, քանի մը ժամ առաջ երի-
տասարդին և ապահովի հարաբերակ-
ցին միջև տեղի ունեցած կռիւը, ո-
րուն մէջ յայտնուեցան անոր անվիճելի
ոյժն ու քաջութիւնը, այս միջոցին ա-
ւելի կը շռայլէր իրենց զգացած յար-
գանքը և կը կրկնապատկէր իրենց վա-
խը։
Արուեստագէտ մէկ ակնարկով կըշ-
ռած էր կացութիւնը և հասկցած էր որ
իր յանդգնութեան և անվհատութեան
շնորհիւ ձեռք բերած ազդեցութիւնը
կորսնցնելու չէր գար։ Որոշումը տուա-
մէկ վայրկենի մէջ և փոխանակ վասնզ-
դին սպասելու, անոր ընդ առաջ գնաց
քաջաբար, համոզուած ըլլալով որ այս
միջոցը միայն գործնական էր իր ըն-
կերներուն կեանքը փրկելու համար։
—Վերջացնենք, ըսաւ չոր և խիստ
ձայնով մը, երկու քայլ հեռու կենա-
լով չարագործներէն որոնք կրաւոր քով
կծկուած էին, ի՞նչ կ'ուզէք անենք։
Այս հարցումին ո՛չ ոք պատասխան
տուաւ։ Լմկի վայրկեան մը մնաց զա-
նոնք, յօնքերը պռնտած։
—Պիտի պատասխանե՞ք թէ ոչ, ը-
սաւ։ Ի՞նչ կ'ուզէք։ Անչուշտ մտքե
չէք անցներ իւրացնել ինչքերն այն
մարդուն որուն ծառայութեան մէջ կը
գտնուիք։ Ասիկա ստոգակի գործ է
և ո՛րքան ալ կրմնցուցած ըլլաք յար-
գանքս, չեմ կարծեր որ այդ ասպեհան
առորոցած ըլլաք։
—Ահաւասիկ հոդ կը սալիք, ը-
սաւ չարագործներէն մին երկու քայլ
առաջ գալով։
Նկարիչը չվարանեցաւ։ Վայրկեանը
տարնապալից էր։ Զէնքը պարպեց ա-
նոր ճիշտ կուրծքին և ըսաւ,
—Ես ձեզի հետ չէ որ խօսիմ, այլ
սա պատուաւոր մարդոց հետ։
Մարդը թաւալգլոր ինկաւ անշնչա-
ցած։

Այս յանդգնագոյն գործին տպաւորու-
թիւնը անմոռանալի եղաւ։ Ծերունի Ֆրը-
ռանսացին մարդիկը, ո՛չ միայն իրը
պատուաւոր անձեր նկատուելնէն հայ-
ուեցան, այլ նաև ուրախ եղան որ
ազատեցան այն փոփոխ զիրքէն որուն
մէջ կը գտնուէին թեթեւամտութեան
ուստի խանդաղատութեամբ ծափահա-
րեցին և մոլեգին աղաղակներ արձա-
կեցին այն անսրտելի գործին համար։
—Կ'ըսէի ուրեմն թէ, չարունակեց
նկարիչը անուշ ձայնով մը, դուք պար-
կեշտ անձեր էք։ Այս մասին բնաւ ա՛ն է
տարակոյս չկայ։ Հիմակ որ զիրար կը
հասկնանք, բացատրեցէք ինձի այն
պատճառները որոնց համար արքան
ծանրացուցիք գործը, այնպէս որ եթէ
ես չհասնիի, դուք ջղերներով, ձիերով
և բնակներով մեկնած պիտի ըլլայիք։
Ամենքը մէկ բերանեցին այս սա-
բառասնութեան դէմ։
—Ազէ՛կ, չարունակեց երիտասար-
դը։ Կ'ընդունիմ որ առանց ո՛և է
կանխամտածութեան բնաջնջեցան ջրիւ-
ղերն ու ձիերը։ Առանց գէշ դիտաւոր
մը ունենալու, կը պատրաստուէիք ձեզ
հետ տանիլ զանոնք, մինչև ցաւալի
թիւրիմացութեան մը հետեւանքով։
Այս ամէնը կրնայ կարելի ըլլալ եթէ
ոչ տրամաբանական։ Բայց վերջապէս,
ըմբռնեցնալով ծերունիին մը դէմ որ
կանխաւ դրամ վճարած էր ձեզ որպէս
զի իր ճամբորդութեան միջոցին ուղ-
ղեմասորէն ծառայէք իրեն, անչուշտ
ձեր պատճառները ունէիք։ Ահա այդ
պատճառները գիտնալ կ'ուզեմ։ Ի՞նչ
են, ըսէք։
Հակազդեցութիւն մը զարթուած էր
այս թիւրիմացի մարդոց մարմին մէջ։
Երիտասարդին ամբողջ համարձակ ու
անկեղծ քաջութիւնը սկսեալ հրապու-
րած էր զիրենք։ Հապա թէ նկարիչը
իր խօսքն ասարտեց, ամենքն ալ ազ-
դուսպէս բղաղեցին և իրենց ուղ-
ղամտութիւնն ու անձնուիրութիւնը
յայտնեցին, անոր չուրջը խմբուելով։
Բայց երիտասարդը, առանց իր պարա-
բերութիւնը կրմնցնելու, և դասը կա-
տարեալ մնալ ուզելով, մեկմիտ հեռա-
ցաւ պատնէն և նշան բրաւ որ լռու-
թիւն պահեն։
—Վայրկեան մը, ըսաւ ժպտելով։
Պէտք չէ որ երկրորդ թիւրիմացութիւն
մը դայ նորէն թշնամացնել մեզ երբ
զիրար հասկնալու վիճակին մէջ ենք։
Բարեկամներս, որոնք բաւական հեռու
են մեզմէ և անցած դարձածը չեն գի-
տեր, կրնայ ըլլալ որ վտանգի մէջ
կարծեն զիս և օգնութեան գան։ Ու-
զեմ թողէք որ ապացուցանեմ իրենց
թէ ամէն բան վերջացած է և թէ կա-
տարեալ ապահովութեան մէջ եմ։

(Շարունակելի)

CHOCOLAT

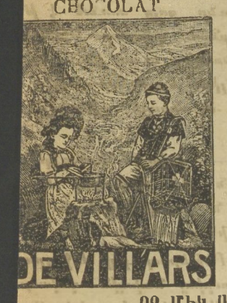

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ
ՎԻԼԼԱՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ
ԱՆԱՐԱՏ ԿԱՌՈՎ, ՉՈՒՏ ՔԱՔԱՈՎ, ԵՒ ԱՆԽԱՐԱՒ

Ֆրիպուլկի (Զո իդերիա) քապաքպեռութենէն ընտրուած բժշկական մասնախուտքի մը հակղութեան ներքեւ պատրաստուած է։
Ա՛ն անունք որ սոյն «Վիլլար» անուն գործարանին կրնայ, նուազել կրնայ, լաւնալ-լաւնալ և դարձ չոքոլան տակաւին չէն կերած, պիտի չկրնան ըսել թէ կերած ենք լաւագոյն ու համեղը։

ՈՉ ՄԷԿ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՑ ՀԱՒԱՍԱՐԻԼ
ՎԻԼԼԱՐԻ ՇՈՔՕԼԱՅԻՆ
կը ծախուի ամէն ցեղ, ի մասնաւորի կը գտնուի հետեւեալ տեղերը
Բերա, Տեար Թոգաթլեանի Բաթիսրրին։ Տօղրուեալ թիւ 290, Մ. Ժ. Բա-
ի վաճառատունը, և Թրամվայ ճատէսի Գէքեար փողոցի անկիւնը Անուշա-
նեան Մօտեռն, Ղալաթիա Մէյնէտ Ալի Բաշա խանի մէջ հանրածանօթ մա-
ղազէնի Հաճի Բէյճէպ ագայի քով, կամուրջին վրայ, Վոսփորի չորեսունեա-
կոզմէ, ծխամեռաս Ախմէթաի էֆէնտիի խանութը, Գալիս Եէնի Ճամի
ադիմ պէտի դեղօրէից վաճառատունը, Սիրքէճի Թրամվայ ճատէսի Քէօր-
ալի խանին անկիւնը մեծ նպարավաճառատունը, Գալատայի Տեար Տրդատ
ոիգորեանի (օդային կապի բնկերութեան դէմ) դեղօրէից վաճառատունը,
ուզկանեանց Իսկէլէ ճատէսի Մ. Սիլվէսթրօնի դեղաբանը եւ Մեծ Շուկայ,
ալիքաքէրլար, Տիրոր Գրիգոր Մարգպանեանի Կիւլիթան վաճառատունը եւայլն։
Կեդրոնացեալին է Կ. Գալիս Ֆենգլեան խան
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆ Է
Mr. C. FROHLICH, Vitalis han, Galata
Constantinople
17 – 20

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵԼ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԷՐՃԱՅԻ
ԱՊԱՌԻԿ ԵՒ ԿԱՆԽԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Գոնարեղէնեներու, ամէն տեսակ կահ կարասիներու եւ ամէնէն նորաձեւ հագուստներու, եւ այլն
Գոհարեղէնեներու, ամէն տեսակ կահ կարասիներու եւ ամէնէն նորաձեւ հագուստներու, եւ այլն
Գոհ ունինք ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ՝ մեր վաճառատունը ապրանքներուն տեսակները աւելի ճոխացնելու ու մեր յարգելի յաճախորդաց աւելի գոհացում տալու նպատակաւ, ոսկերչութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներէ զատ կիներու և այրերու համար՝ և մեծ ու փոքր ամէն տարիքի յատուկ զգեստեղէններու, ճերմակեղէններու և (Քոհֆիէ) ու մանգամայն ամէն տեսակ բազմատեսակ կոստիներու (ձեղունի լամբաներ, ափիէներ և այլն) ճոխ մթերանոց մը հաստատած ենք, խիստ դիւրամատչելի գիներով և կանխիկ ու ապառիկ պայմաններով,
Արդ՝ կը խնդրուի մեր համակրելի յաճախորդներէն, որ բարեհաճին դիմել վերոյիշեալ վաճառատունները, ուրիկ անտարակոյս անուշն գոհունակութեամբ պիտի մեկնին։
ՎՃԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
1. Ապառիկ գնողներու համար հարիւրին 20 կանխիկ և մնացեալ գումարին հարիւրին 5 յաքթական վճարմամբ։
2. Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ.
3. Կանխիկ ծախուած ապրանքներէն միմիայն ոգամանդեայ գոհարեղէնները երբ գործածուած բայց անվնաս մնացած ըլլան՝ հարիւրին 10 զեղչով, իսկ ապառիկ ծախուած և անվնաս մնացած միմիայն ոգամանդեայ գոհարեղէններէ ալ հարիւրին 15 զեղչով ետ կ'առնուին։
ՍԱՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԶԳԱՅ
6. Գ. Շաբաթական վճարումից համար հաւաքիչներ ընդմիսա պատրաստ են։
Մեծ Շուկայ, Ոսկերչաց Փողոց թիւ 13, Կ. Պոլիս 19-50

ԳԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԹՆԱՑՈՂԱԿԱՆ
Պօլսոյ ամէնէն հին դեղարանները հանրածանօթ ԻՐԻՒԳԱՐՈՒԼԸ դեղարանը — որ 150 տարուան գոյութիւն մը ունի — այս անգամ իր հաստատութեանը առած է եւրոպական նոր դրութեամբ ծաւալ մը։ Դեղերու թարմութիւնը ապահովցնելու համար Եւրոպայի մեծ գործարաններուն հետ յարաբերութեան մէջ մտնելէ յետոյ մասնաւոր սենեակ մը ալ սարքած է ուր կ'այցելեն յաճախորդաբար Մայրաքաղաքիս համբաւաւոր բժիշկներէն ուրեք տօքթորներ որոնց իւրաքանչիւրն իր «մասնագիտութեան» մէջ կը դարմանէ զանազան հիւանդութիւններ. ինչպէս, թոքի, լեարդի, պէօվրէկի, բերնի, ականջի, ջղային այլազան հիւանդութիւններու, գաւդիական ախտ և անոր յարակից պարագաները, մրթային են. եւն.։
Վերոյիշեալ տօքթորները ամէն օր ներկայ կը գտնուին, սակայն առնցմէ հետեւեալներ մասնաւոր օրերու կ'այցելեն.
Տր. Գր. Ճէլալ էֆ. Դշ. օրերը կէս օրէն վերջ
Տր. Խ. Պօղոսեան էֆ. Շբ. » » » » (Ջղային հիւանդ.)
Տր. Գ. Ֆինճանճեան էֆ. Բշ. Աշ. Ուր. » » »
Տր. Էնֆիլէճեան էֆ., Գշ. և Շբ. օրերը ժամը 8էն վերջ։
Տր. Գ. Գալաճեան էֆ. Գշ. Ուր. Շբ. կէս օրէն վերջ
Դարմանատունը վարկ մը ալ բացած է Պօլսոյ արուարձաններէն իրեն դիմող «ծանօթ» յաճախորդներուն։ Հաստատութեան ի վաղուց ունեցած սկզբունքին համաձայն — որ է ուղղամտութիւն — դեղագրերուն պատճէնը միշտ կէս առ կէս կը գործադրուին կատարեալ խղճի մտօք։ Աւելցուցէք այս առաւելութիւններուն գիներու մասին ընծայուած անմրցելի պայմաններն՝ ու այն ատեն գոհունակութեամբ պիտի դիմէք առ դեղարանն
ԻՔԻ — ՔԱԲՈՒԼՈՒ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Պ. ԹՈՒԼՊՈՒԼԵՆՃԵԱՆ
ՊԱՀՃԷ ԴԱՐՈՒՈՒ ԹԻՒ 32
Ուրբաթ օրերը բժիշկները ձրի կը ցանցն առաւօտուընէ մինչեւ երեկոյ
Դեղարանս զրկուած բոլոր անալիզները, ըլլայ բժշկական, արհեստական և մանրադիտակաւ, կը կատարուին Կայս. Գալատի քիմիագէտ Տքթ. Սինկրոս և իր ընկերը՝ Բժշկական վարժարանի ուսուցիչ մասնագէտ Ճէլալեան էֆ.ներու կողմէ։
ԸՆՏԻՐ ԶԿԱՆ ԻՒՂ 18—20

ԱՆԳԼ ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ
Ռոպերթ Գոլլէէն վկայուած պատուաւոր երիտասարդ մը՝ քիչ ժամանակի մէջ՝ զուրճնականապէս և դիւրամատչելի պայմաններով պատրաստ է Անգլիերէնի Դասեր տալ մանուկաց և վարժարանաց մէջ։ Դիմել Խոսրովանէ խան, Թիւ 33։ 10—10

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ
Հանրածանօթ մասնագէտ
Վենեռական ու ծննդամիզայինախտերու
Վերադարձած եւրոպական ճամբորդութենէն կը յարաբերակցի յաճախորդներ ընդունիլ Բերա, մեծ փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոցի անկիւնը, Թիւ 4։ 11—50

Լ'ՈՒՆԻՈՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՄԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԼՍԻՍ ԳԼԼԷՆՄԸՆ
Մէրքէզի իսարկսի — Բարիզան, Վանսօմ մէյսանընցա 9 նիւմէրօլը
սայիրէի խուսուսպիէրինեան

ՀԱՐԻՒՐ ՑԻՒՊԷՍՏ
Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1903ին թահսիլաթը 25,000,000 »
Թէմիէ օլունան զիյան 284,000,000 »
Սիկուրթայր էմլաքին զէյմէթի 22 միլիառ։

ԷՕՄԻՒՐ ՑԻՒՊԷՍՏ
Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,500,000 ֆր
1903 բրիմ թահսիլաթը 12,000,000 »
Թէմիէ օլունան զիյան 130,000,000 »
Սիկուրթասալտնէէմիւր 278,000,000 »

ՊՈՒՇԻՐԷԹ կաեէթ միւսաիր չէրտիթ իլէ Թիւրքիստան սիկուրթա դայր իսէր էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւիթէլիթ սուրէթաէ վէ խուսուսի էէվէլկի ֆիյաթարլա էօմիւր սիկուրթա իսէր։
ՇԻՐՔԷԹԻ ԳԱՆԳԱՍԸ՝ «Օսմանլը Գանքասը» որը։ Թիւրքիստան վէ Մէմալիքէթ Շարգիյէ իլիւն միւտիրիյէթը ումումիյէ — Սթամպուլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթրրճը Օղլու Բասմաժը
Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւտիր մուռավիճի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթասա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ Մէմալիքը Մահրուսէէնին հէր Թարաֆընտա տախի խուսուսի ժամանալարը վար որը։ 50—39

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆԵԱԼ
Վ.ԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սէֆեր 20 բուակիր Ֆերմանով
Դիմել Ընկերութեան Կենդ. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի Խան և կամ հետեւեալ հասցէներուն.—
Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Գանքայի՝ Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գալիս Մ. Մ. Ի. Սաատը և Ռօտիդի, Էյիս Իւլամ խան, Գահէէ գրաս Թիւ 10.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անէէլիսէս, Կայսրանի հրապարակ.
Գարգիւղ, Քեամիլ էֆէնտի Շուկայի հրապարակ.
Գաբրօիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատէսի.
Գէօյիւքէրէ, Մ. Ա. Տէմարի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, Թիւ 12 Թ.Նէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիլն Քրէմէրի, Թէվֆիգիյէ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Գանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Լ. Ռօսէ.
Գէօյիւքէրէ ճատէսի, Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆէնտի.
Բ. Սամարիա, Բէշիքթաշ.
Գալիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրգզր խան Թիւ 8 և 9, առաջին յարկ։
Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 13—50

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
THE SINGER Manufacturing Cie.
Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տակուներութեամբ այնքան գնահատուած են որ այնքարտիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական ու չքնաղագրեալ առացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։
ՍԱՍՆԱՁԻՒԼԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԳՈՒՐԳՈՒՈՅ ՀԱՄԱՐ
Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ-Փողոց Թիւ 34 կրկին՝ Մարգիս պէյ Տիւպեանի առնը։
Կեդրոնին դիւանները հոս վերի նշանի ուղղութիւնն ընելու է
Բերա (Շիտակ Ճամբայ, Գօ-Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին
(Շիտակ Ճամբայ, Կալաթա Սերայի Լիսէէն դիմաց։
Ղալաթիա (Սինկէր խան Թիւնէլին առաջ։
(Թրամվէյի կայարանին դիմաց։
Գալիս (Սուլթան Համամ Թիւ 2։
(Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի կայարանին դէմ Թիւ 36։
Սկիւտար (Զարը Գալիս Թիւ 120։ 10—50

Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ
Թիւ 322, Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 322
Քօսթիւմի, բարաբիւի և բանթալոնի համար կերպասեղէնաց ճոխ տեսակներ։
Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ
171, Ղալաթիա Ֆերմէճէճիլէր, 171
Քօսթիւմի, բարաբիւի և այլնի համար ճոխ կերպասներու մթերք մը։
Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ
թիւ 17, Գալիս, Սուլթան Համամ, թիւ 17
Քօսթիւմի, Ժիլէի և բարաբիւի համար ամ լամ ճոս կերպասներ։ 12-6

ԿՈՒԶԷ՛Ք ԳԻՏՆԱԼ.
ՏՐ. ՌԱՖԱՅԷԼԵԱՆ
փոխադրուած է Բերա (Թաքսիմի մօտ), Թառլա-Պաշի Թիւ 9։ Հոն կ'ընդունի իր հիւանդները ամէն օր կէս օրէն վերջ։ 50—27

ԷԿՕՆՈՄԻԿ ՍԱՐԱՖ
Սիմոն Սյալ օղլու օն սէէվէն պէրու Պայէզիտ Գարաուլնամ 56 նումէրոտա իրտի Թիւրքի իհթիեաթ իմէքան օլտուղունան, պու ուէֆա Օսմանլը սիկուրթա Սթամպոլ ատէնթայրդը քէնտի սինէ թէվտի օլտուղունան. մահալը մէզքիւրատ Լաթիֆ խանընտա 4 նումէրօրը եազրխանէ քիչտա վէ նագլ իհթիյ օլուպ՝ էվվէլքի կիպի ուժուրը սարֆիյէ, բոլչա մուամէլաթը, սզոնը Քօհրլրդ վէ սիկարթա մուամէլաթը քէմալը իսթիգամէթլի էֆտ իսէր։ Չիմէնարֆէր թանվիլաթլարն նումէրոյարը իլա քէյիֆէսինէն պէրու նումէրոյարընը վէճէնէն պագար վէ կէրէք Օսմանլը վէ կէրէք էնէնէպի ֆենալարզոֆոնլարը ճիւզի պիր սգոնթո իլէ պէտէյինի թէվֆիկ իսէր վէ մալիւմաթ իսթէյէնլերէ քէմալը նէգաբէթլի պէյանը մալիւմաթ վէ իզահաթ վէրիր վէ քէնտի մէմլէքէթի իչին ագչէ նագլի էյտա նագլի վէ սարը քեֆֆիլի սրֆարչանթը մանէլմանէնէլի էֆտ իսէր։

ԳԱԳԱՆԵՑ
ունիք փտած, կոտրած, ցաւոտ և լինտերու հիանդութիւն, կատարեալ դարմանումի, և բնակարին ամէն տեղեկութեամբը արհեստական ակոտներու դեղեցման, և լիովին գոհ մնալու համար, դիմել ԱՏԱՄՆԵՐՈՅԻ
ԱՐԱՍ ԳԱՐԱԳԱՇԻ
Կ. Գալիս Գալիչ Գրաս, Գիրն Գիր Զէ չիմին դիմաց, ժամը 11ի և 4ին առաւօտ կանուխ. Սկիզբը Իճա արիւէ, իր բնակարանը։
Կիրակի օրերը ժամադրութիւնամբ
50 14

ՏՔԹ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ
Երկարամեայ փորձառութեամբը քաղածասթ Տքթ. Կ. Մութ-ֆեան լէֆ. իր բնակութիւնը Բերա Բաղկալթի ճատէսի, Քրամուէյի գծին վրայ թիւ 67 առնը փոխադրած ըլլալ վ. հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր։ Ինչու կէս օրանը մէջ։ Եւ իր Գալատայ յաճախորդներուն դիւրութիւնը ը ըլլալու համար. կէս օրէն վերջը սի չեւ իրիկուն կը գտնուի կէտիկ Փաշա, Պալի Փաշա Եօղուլի գլուխը, Կարապետ էֆ. Գերպէրեանի դեղարանը, ուր երկուշաբթի օրերը ձրիաբար կը խնամէ ազքատները։
20 - 1

ՕՍՈՅԻ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆ, ՄՎ. ԶՈՒՅԶԵՐ
Դեղագրիներու արագ պատրաստութիւն, ճշգրիտ գործադրութիւն, գեղերու թարմութիւն և գիներու չափաւորութիւն
ՄԷՋ ՄԸ ՓՈՐՁՍՑԷՔ
Պ. ՏԻՒՅՄԷՃԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Բերա, Ֆերէ-Եէ. Զայլ-ի ֆաղ, Ռիֆ 21
Գիշերայնի սպաս
37—20

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱԲԵՐԳԱՏԱՆ
ՏՕՔԹ. ԷՃՐԷՖ ՊԼՅԻՆ
ՄԻԻՃԷՐԻՆ ԳՐՕՄԱԹԻԶՄԱ ԵԱԳԷԼԱՐԸ
Բօմթիզմա, վիհ թաչեր վէ սիյաթիք. պէլ ագրրը վէ կվվէլթիկնէ վէ պիր առնա նէքս իհթիզ ալրլճէաէ միւէսէր օլան եազըլարը ալբօր Սկիւտարա Ռէճէլ սօգարնա Մանօլաքի Զախարօրլը էֆէնտինին լճգախանէսի օլուպ թաղրանան վուգաս պուլանագ սըրարրլաթ կիւնի կիւնիւնէ բօսթայա թէլալի՛ն կէօնալրի ալր. մէզքիր եազրլար պայլրճա Գապը Սէբասքէրի հիվարնտա Մէրճան եազուլրնտա 50 նումէրոյը Գամիրիսարա վէ Լուկի Ալի Բաշտա Գօխօր Սապաթայ վէ Սէրասխանէ Գաշրնտա Նէբիր Էվի վէ Էնէն քէօյիտնէ Գարեգին վէ Քէօրրիս պաշրնտա 29 նումէրոյը Ճէմալ ագային Աֆագաթ վէ Սուլթան Անվէատ Գէլէրիյէ պաղչէսի գարշուսրնտա ժօրժ Սթեֆանօ լէֆէնտիլրին լճգախանէլէրինէ Սանգիյարտա 48 նումէրոյը Քէմալ պէյին վէ Գէշիքթաշտա Քամվայ մէվգրիքը գարշուսրնտա սարբէֆ Ֆանի լէֆ նին տիւքքանլարրնտա 5 զրուշ ֆիթրլա ֆիրուխթ օլունմագտա տրը։ Թօրման ալանլարա 100ական 20 թէնգիլաթ օլունուր։ 10—4

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԼԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՍԱԶԷԼԵԱՆԷՍԻ
Սուլթան Համամ Գաթրրճը օղլու խանընտա 92 վէ 93 նումէրօլու օտալարտա նագլ օլունմուշ տրը։
Մամարիլէ 14 սէնէսէն պէրի չէհրիմիզտէ իհրայի վէ քեալիֆ իթմէքտէ վէ զ տէրթ ու իսթիգամէթիյէ հէր քարն հիւսնի թէվֆէճիհ վէ էնիրէ. թիրի գազանմըշ էրպաղը նամուս վէ լիյազաթտան վէ Մէքթէպի Հարգարը Շահանէլէն մէզուն պիրինճի սրդ ֆասվ վէքիլէրինէն մա՛սարֆ պիր գաթ տրը։ Քէնտիլէրի հէր նէվ չէրի, հուզուգ, ճէվգ վէ թիճարէթ տավարրնը տէլէօնտէ իտէր։ Տավարը հագնտա սէճճանէն մարիմաթ տրագ իսթէնէնլերէ պէյանը բէյտէն գէյրեմագ։ Գազը տավատան բէյնի իսէրէթ տարտարը կիպի բէք չօղարրնը տաուրէն թէսվիրէտ գաստուր էյլէ էգ։ Իտարէխանէ ի ճամա՛ կիւնլերի տախի տէնգ արը։ Սապահարը սաաթ 3 - 6ետ վէ ապա՛հարը տախի 10 - 11է գատար եազրխանէյինէ պուրունուր։ 23 50

HUILE de HOGG
ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՉԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքները զորս յատատողի, անարիւն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անները կ'ստանան թարմ մօրիւ եարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և լեռալ։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ ստորին իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդութեան, որոնք ամ՛բաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անմխալելի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վարձատրուած է բոլոր որուեստանդէյներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ չիշերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։ Մեծաքանակ յանձնարարութիւններու համար գիմել Մ. Էս. Մանրի, ի Կ. Գալիս։ 50 - 40

EMULSION HOGG
ԷՄԻԼԶԻՕՆ ՀՕԿ
ԿՐԱՑԻՆ ԵՒ ԱՂԱՑԻՆ ԻՐՕՖՈՍՖԻԴՈՎ ԵՒ ԿԼԻՍԷՐԻՆՈՎ

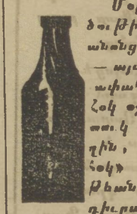

Մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը դիւրացնելու համար անոնց որոն